

2

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de sectie genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

*Verslag jaarvergadering Sectie Genealogie
LGOG over 2000 op 4 april 2001*

*Landverhuizers uit de voormalige
gemeente Limbricht*

Legatarissen van Keizer Napoleon I

*De afstamming van de van Wersch
uit het geslacht van Werst*

*Op zoek naar de mogelijke ouders
van Joannes Moenen, gehuwd met
Maria Catharina Haerst*

JAARGANG 29 | JUNI 2001

Inhoudsopgave

Mededelingen, vragen, boekbesprekingen, aanvullingen, enz.	34
In memoriam Willy van Ochten, door dr. R.M. de la Haye, Louis Loyensstraat 22, 6221 AK Maastricht	36
Verslag jaarvergadering Sectie Genealogie LGOG over 2000 op 4 april 2001, door Harry Strijkers, Koningsberg 17, 6129 AT Urmond	36
Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht, door Irma Lommen-Salden, Pagestraat 21, 6141 AL Limbricht (wordt vervolgd)	39
"Losse stukken" uit Neeroeteren, door Jan H. Hanssen, Maastraat 33, 5991 BG Baarlo	41
Legatarissen van Keizer Napoleon I, door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht	47
Achttiende eeuwse roddel en bijgeloof in Stein, door L.J. Gubbels, Schinekstraat 62, 6171 AP Stein	54
De stamboom in de klas, door Ing. P.L.M. van Hoof, Randenborgweg 51, 6118 GJ Nieuwstadt	56
De afstamming van de van Wersch uit het geslacht van Werst, door H.C.J.M. Kreijns, Jos Habetsstraat 10, 6419 CC Heerlen	57
Op zoek naar de mogelijke ouders van Joannes Moenen, gehuwd met Maria Catharina Haerst, door L.F.M.H. Moonen, Lienaertsstraat 76, 6164 GJ Geleen	60

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres:
Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 433 29 30
e-mail: h.strijkers@hetnet.nl

**Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig
Genootschap wordt in belangrijke mate
financieel ondersteund door de Provincie Limburg.**

ISSN 0169-5177

Mededelingen

Aanvulling artikel Tragische gevolgen van een vrijage in 1730

Er is iets misgegaan met de noten van het artikel van mr. H.J.O. Martens op bladzijde 7 van het vorige nummer van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie. Onderstaande noot ontbrak:

E.J.M.C. Broers, "Bezint eer je bemint. De rechtspraak van de Staatse Raad van Brabant inzake eenzijdige verbreking van trouwbeloften" in: A.M.J.A. Berkvens en G.H.A. Venner red: Rechtshistorische opstellen aangeboden aan prof. mr. A.Fl. Gehlen. Maastricht 1998, pag. 85-93.

Familieboek Pe(e)ters

Na meer dan 15 jaren bezig te zijn geweest met de geschiedenis van zijn familie is het eindelijk zo ver, de verschijning van deel 1 van het familieboek Pe(e)ters, samengesteld door W.J.H. Peters uit Geleen. Een overzicht met verhalen, prenten, aktes, familiegrafieken en foto's vanaf de oudst gevonden voorvader namelijk Peter Peters tot de huidige generatie. Vanwege de omvang zullen er twee delen worden uitgegeven. Deel 1 bevat meer dan 200 bladzijden met een overzicht vanaf eind 1500 tot begin 1900 van de eerst bekende van de familie tot en met meer dan honderd nakomelingen in 1900. Ook worden de aangehuwde partners en hun kinderen vermeld, zover bekend bij de auteur. Deel 2 is in de maak en zal ongeveer dezelfde omvang hebben. Het eerste deel van het familieboek is nu verschenen. Het kan worden besteld door overmaking van Fl. 50,00 op girorekening 3641718 t.n.v. W.J.H. Peters, Bachstraat 19, 6164 BW Geleen onder vermelding "Familieboek Peters, deel 1."

Voor inlichtingen kunt U terecht bij de auteur, tel. 046-4745026.

Vragenrubriek

481. Haegens / Van der Heggen

Mijn onderzoek naar de geschiedenis van de gewezen abdij van de cisterciënzerinnen te Sint-Katelijne-Waver, opgeheven in 1797, heeft mij gebracht bij de geschiedenis van Maastricht. Mijn belangstelling gaat uit naar de voorouders van abdis Agnes Haegens (geboren te Brussel in 1702). Deze voorouders hebben voor 1632 belangrijke functies bekleed in de stad Maastricht. Bekend zijn de namen Van der Heggen (Dirk en Emeric).

Het wapen of blazoën met zinspreuk van abdis Haegens werd afgedrukt in het huldeschrift aangeboden bij haar installatie in 1754. Gevierendeeld één en vier van zilver met twee balken van sabel daarboven één liggende halve maan van keel, twee en drie van goud met drie rechtstaande molenijzers van keel. Eén en vier is het wapen

van haar vader en vertoont mogelijk gelijkenis met dat van de voorouders die in Maastricht hebben verbleven, twee en drie van de voorouders van haar moeder. Deze laatste voorouders zouden volgens het huldeschrift in het gezelschap van aartshertog Albrecht uit Duitsland overgekomen zijn naar Brussel.

In enkele zinspreuken wordt duidelijk verwezen op de haag van Haegens en etymologisch heeft dat dezelfde betekenis als heg. Het is aannemelijk dat de voorouders uit Maastricht bij hun aankomst te Brussel hun familienaam iets gewijzigd, maar door middel van hun zinspreuk toch dezelfde betekenis hebben willen behouden.

Ik zou graag de motieven, het jaartal en indien mogelijk de omstandigheden kennen van hun komst naar Brussel en de aanleiding hiervoor. Wie kan me helpen?

Jos Serneels sr., Erebestuurslid vzw Erf en Heem, Rusthuis Sint Elisabeth, Wilsonstraat 28, B 2860 Sint-Kareljine-Waver

Mijneigenboek.nl van start

Vanaf 1 februari 2001 kan iedere schrijver die voor zijn of haar plezier verhalen, gedichten of andere teksten (of genealogie) schrijft terecht bij internetuitgeverij Mijneigenboek.nl. Deze maakt het de auteurs mogelijk zo gemakkelijk mogelijk hun werk in eigen beheer uit te geven. Zelfs in een oplage van één exemplaar. De uitgeverij levert alle diensten die een auteur nodig heeft om haar of zijn boek geheel naar eigen wens te publiceren.

Op de website www.mijneigenboek.nl staat onder meer uitgebreide informatie over het publicatieproces van een boek. Ook offertes kunnen worden aangevraagd. Mijneigenboek.nl zet de auteur aan de knoppen en maakt publiceren een aangename ervaring. Het is gevestigd in Zwolle en het is een volledige dochter van Gopher Publishers in Groningen.

Wilt U meer weten? Neem dan contact op met Yvette Cramer of Mirjam Hulsebos, telefoon 038-4608410 of e-mail info@mijneigenboek.nl

RÉGIS DE LA HAYE

Boekbespreking

M.W. Suijkerbuijk, G.M.J.P. Voncken, *Repertorium op De Rode Leeuw (contactorgaan van de VVF-Limburg) (1969-1999)*, Maastricht, september 2000, formaat A-4, 190 blz., ISBN 90-801102-5-6.

Verkrijgbaar: in Nederland door overschrijving van f 65,- (afhaalprijs f 55,-) op postbanknummer 1033942 t.n.v. G.M.J.P. Voncken, Prins Mauritslaan 10, te 6224 JV Maastricht, tel. 043 - 362 17 56; in België door overschrijving van 1.200 BEF (afhaalprijs 1.000 BEF) op

bankrekeningnummer 453.8050691-72 van VVF-Limburg, Maastrichtersteenweg 115, te 3700 Tongeren, over vermelding van 'Repertorium Rode Leeuw'. Afhaaladres: P. Severijns, Maastrichtersteenweg 115, Tongeren, tel. 012/23.78.05. Bij het boek behoort een cd-rom; deze is in de prijs inbegrepen.

Zoals collega Johan Helsen, stadsarchivaris van Tongeren, terecht opmerkt in het voorwoord bij dit repertorium: "De waarde van een tijdschrift [...] staat of valt met een goede index". Dit geldt zeker voor een tijdschrift dat al dertig jaar bestaat, en waarop geen jaarlijkse indices zijn gemaakt.

Door het samenstellen van het repertorium op alle jaargangen van De Rode Leeuw hebben de heren Suijkerbuijk en Voncken weliswaar monnikenwerk, en vooral nuttig werk verricht. Het boek omvat indices op alle in dertig jaar (van 1969 tot 1999) verschenen artikelen, op plaatsnaam, op familie, en op andere ingangen. Het grootste deel van het boek wordt gevuld met de indices op persoonsnamen en op plaatsnamen. Als bijlage is opgenomen het Genealogisch-Heraldisch Repertorium uit het tijdschrift Het Oude Land van Loon.

Bij het boek wordt, in de prijs inbegrepen, een cd-rom geleverd, die de gescande versie van de hele inhoud van het tijdschrift bevat. Men hoeft dus niet naar een bibliotheek te gaan, of te proberen de nummers van het tijdschrift antiquarisch te krijgen, maar men kan het volledige tijdschrift onmiddellijk raadplegen op cd-rom. Kortom, een keurig verzorgde uitgave, en een 'must' is voor iedere genealoog die in Belgisch Limburg onderzoek doet.

Oplichter verhoogt tarieven

Wij hebben in dit tijdschrift al enkele malen gewaarschuwd voor de Rotterdamse oplichter Ferdinand van P., die valse stambomen en valse wapens verkoopt, onder de bedrijfsnamen *Louter's Antiquariaat*, *Heraldica BV*, of *De Heraut BV*, tegenwoordig *Boekhandel-Antiquariaat De Heraut*. Toen dit heerschap in eerste instantie wegens oplichterij veroordeeld werd door de rechtbank van Rotterdam, bekende hij ter zitting "absoluut geen verstand te hebben van genealogie." Op 29 juli 1998 is deze oplichter door het Gerechtshof van Den Haag in hoger beroep veroordeeld tot een geldboete van f 25.000,- of 130 dagen hechtenis, met een proeftijd van twee jaar. Van deze proeftijd heeft de man zich overigens nooit iets aangetrokken, en ook nu nog zet hij zijn activiteiten onverdroten voort. Wel heeft hij nu zijn tarieven stevig verhoogd. Voor het standaardpakket moet men nu f 99,95 neertellen, exclusief portokosten. Wedden dat hij van de invoering van de euro gaat profiteren om zijn tarieven nogmaals op te krikken? Maar een familiewapen kost slechts f 37,95 . . . Dat is spotgoedkoop voor jarenlang archiefonderzoek, maar duur voor boerenbedrog . . . Daarom nogmaals onze raadgeving: ga nooit in op dergelijke aanbiedingen. Iedereen weet dat het gewoon oplichterij is.

RÉGIS DE LA HAYE

In memoriam Willy van Ochten

Hoewel reeds geruime tijd ziek, is Willy van Ochten toch nog vrij onverwacht op 6 mei jl. op 63-jarige leeftijd overleden. Hij was sedert 1980 aan het Rijksarchief Limburg verbonden als medewerker studiezaal, waar hij als beheerder genealogie het vaste aanspreekpunt was voor vele stamboomonderzoekers. Sinds 20 jaar heeft iedereen die op het Rijksarchief gekomen is, met hem te maken gehad. Met een aangeboren klantvriendelijkheid hielp hij bezoekers op weg in de bronnen en hulpmiddelen die voor stamboomonderzoek nodig zijn. Minder technisch aangelegde bezoekers kregen uitleg in de wel eens weerbarstige omgang met lees-apparaten of bij het maken van fotokopieën. Taalbarrières vormden geen

enkele hindernis. Zoals bij die Duitse bezoeker die zich verontschuldigde met de mededeling: "Ich spreche leider nur Deutsch". Willy antwoordde in onvervalst Maastrichts: "Da's toch hielemaol neet zoe erreg. Kóm mèr mit!" Nieuwkomers die door hem waren geïnstrueerd, raakten niet snel meer de weg in de studiezaal kwijt. Bij hun vertrek waren de bezoekers goed ingewerkt en, als het even kon, ook nog voorzien van een door Willy aangeprezen genealogische handleiding of ander nuttig boekwerkje. Zij kwamen graag weer eens naar het Rijksarchief terug. Nauwgezet hield hij de verzorging van de apparatuur en de zelfbedieningsmaterialen bij, met name de fotokopiebanden van de doop-, trouw- en begraafboeken, de microfilms van de Burgerlijke Stand, en de collectie bidprentjes.

Voor Willy was niet snel iets te veel. Hij leeft voort als iemand wiens betrokkenheid, inzet, werklust en collegialiteit grote indruk hebben maakt op iedereen die met hem samenwerkte.

Hij was vooral een goed mens. Nog op zijn ziekbed in het Academisch Ziekenhuis van Maastricht wees hij naar zijn kamergenoot. "Die man, hiernaast, die is pas 32 en zijn vrouw is in verwachting. Dat is veel erger". Tekenend voor zijn goede hart: meer medelijden hebben met het leed van anderen, dan zich te beklagen over zijn eigen pijn en over zijn eigen ziekte. In het lijden toont zich de ware aard van de mens.

HARRY STRIJKERS

Verslag jaarvergadering Sectie Genealogie LGOG over 2000 op 4 april 2001

1. Opening

Om 19.30 uur opende voorzitter Ton Henrar de druk bezochte jaarvergadering in gemeenschapshuis De Baandert te Sittard. Hij heette de aanwezige leden hartelijk welkom.

2. Mededelingen/ingekomen stukken

Secretaris Piet van Hoof deelde mede dat er een mondelinge en drie schriftelijke afmeldingen voor deze vergaderingen binnen waren gekomen..

3. Verslag vorige ledenvergadering, d.d. 12 april 2000, gepubliceerd in LTG 2000-2.

Tekstueel waren er geen opmerkingen.

Naar aanleiding van deze notulen deelde voorzitter Henrar mede dat het ledental van de Sectie zich weer in stijgende lijn beweegt.

Verder bracht hij de grote Heemkundemarkt onder de aandacht die op 21, 22 en 23 september 2001 in Rolduc wordt gehouden. Ook het LGOG en de Sectie Genealogie zullen hier present zijn.

4. Jaarverslag 2000 secretaris

Secretaris, ing. P.L.M. van Hoof, las het jaarverslag voor. Hij gaf een uitgebreid verslag over de activiteiten van het secretariaat en de Sectie in 2000.

Op 1 januari 2000 bestond het bestuur van de Sectie uit de volgende personen:

Voorzitter:	A.F. Henrar
Vice-voorzitter:	drs. J.H.H. Verstraelen
Secretaris:	ing. P.L.M. van Hoof
Penningmeester:	P.J.M. van Enkevort
Bestuursleden:	drs. Th.P.M. Huijs dr. J-W. Koten mw. W. Schouten

Namens de redactie van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie:

Hoofdredacteur:	J.H. Strijkers
Pr-activiteiten:	mw. A.M.G. van Wegberg-Veugen

In totaal kwam het Sectiebestuur in vergadering vijf keer bij elkaar, namelijk op 8 februari in Horn, op 12 april weer in Horn (voorafgaand aan de Algemene Ledenvergadering), op 5 juni, 25 september en 13 december in Sittard. In 2000 waren er geen mutaties in het bestuur.

Vertegenwoordigingen

Het bestuur was bij diverse activiteiten vertegenwoordigd door een afvaardiging. Zo was er op 27 februari 2000

Het bestuur van de Sectie Genealogie achter de tafel op 4 april 2001 tijdens de ALV. V.l.n.r.: Ans van Wegberg, Piet van Enkevort, Piet van Hoof, Jacq. Verstraelen, Ton Henrar, Harry Strijkers, Theo Huijs, Jan-Willem Koten en Wil Schouten.

weer de Vriendendag van het Rijksarchief te Maastricht, bijgewoond door voorzitter Henrar.

Op 20 mei 2000 was er een vergadering van de besturen, kringen, secties en commissies van het LGOG in Gennep, bijgewoond door mw. van Wegberg-Veugen en de heren van Enkevort, Koten en van Hoof. In Susteren werd een zelfde bijeenkomst van het LGOG op 7 oktober 2000 bijgewoond door mw. van Wegberg-Veugen en de heren Koten en van Hoof.

Op de tweede Limburgdag voor de indicering waren aanwezig mw. van Wegberg-Veugen en de heren Henrar en van Hoof.

De secretaris meldde tijdens deze bijeenkomst ook de heuglijke gebeurtenis die in de kring Horst en Sevenum op 17 april 2000 plaatsvond, namelijk de uitreiking van de LGOG-draagspeld aan ons verdienstelijk oud-bestuurslid Ludwig Greweldinger.

Ledental

Het ledenaantal bedroeg op 1 januari 2000 806. Hiervan waren er 505 tevens lid van het LGOG. Dit aantal nam in de loop van het jaar af met 4 tot 501. Op het eerste gezicht een achteruitgang. Hierbij moet worden aangetekend dat het ingevoerde snuffellidmaatschap het beeld kan vertekenen, doordat er een aantal nieuwe leden feitelijk pas een jaar later in het bestand van de betalende leden terechtkomt. Per 1 januari 2001 bedroeg het aantal leden echter weer 824.

Activiteiten voor de leden

In de loop van 2000 werden de volgende activiteiten zelfstandig dan wel met andere verenigingen georganiseerd. Op 1 april werd in Reuver-Offenbeek een regionale Genealogische Contactdag georganiseerd in samenwerking met de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal, de Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen en de NGV-afdeling Overkwartier van Gelder. Daarbij bestond het aanbod zoals gebruikelijk uit twee lezingen, boeken, computerprogramma's, raadpleegbare data-

bestanden en de mogelijkheid tot uitwisseling van gegevens.

Aansluitend op de Algemene Ledenvergadering te Horn op 12 april presenteerde Regis De la Haye een lezing over het onderwerp "Wat is de Burgerlijke Stand en heeft hij nog toekomst?"

Op 19 september werd in samenwerking met de afdeling Zuid-Limburg van het NGV een lezing georganiseerd met als inleider Guus Janssen uit Sittard met als onderwerp "Het Sint Petruskapittel van Sittard", waarbij ook genealogische aspecten aan de orde kwamen.

De zevende Genealogische Contactdag Limburg werd op 4 november gehouden in de gebouwen van het Rijksarchief in Limburg te Maastricht. Dit in samenwerking met de beide Limburgse afdelingen van het NGV. De organisatie had gezorgd voor een tweetal lezingen over "Genealogie en Internet" door de heer Luykx en "Gebruik en misbruik van klappers" door Regis De la Haye.

De belangstelling voldeed aan de verwachtingen. De Sectie Genealogie was aanwezig met een uitgebreide stand tijdens deze Genealogische Contactdag Limburg.

PR-activiteiten

Zoals reeds vele jaren verzorgde mw. van Wegberg-Veugen ook in 2000 de boekenstand van de Sectie en het LGOG.

De publiciteit heeft het afgelopen jaar de nodige aandacht gekregen. Een nieuwe fullcolour folder over de Sectie Genealogie, naast die van het LGOG, geeft een goed en wat meer eigentijds beeld van onze Sectie. Met het meedoen aan de website van het LGOG op Internet hoopt de Sectie ook de wat moderner ingestelde mens te bereiken.

Vanuit de vergadering waren er geen inhoudelijke vragen over het verslag van secretaris Piet van Hoof. Wel merkte de heer Giezelaar op, dat de locatie voor de zevende Genealogische Contactdag bij het Rijksarchief in Maastricht wel uniek, maar niet geschikt was. De bereik-

baarheid, met name met het openbaar vervoer, was verre van ideaal. Ook de roosters naast de pilaren in de studiezaal waren niet erg veilig, terwijl de geluidsinstallatie niet optimaal was. Hij pleitte voor het organiseren van een degelijke activiteit op een zondag en dan in een sporthal met veel ruimte voor de stands en de bezoekers, met hierbij wel voldoende parkeergelegenheid.

Secretaris Piet van Hoof antwoordde dat alle genoemde punten reeds aan de orde zijn geweest, bij het organisatiecomité. Alleen een sporthal als locatie is niet aan de orde geweest. Hij zal de suggestie in elk geval doorspelen. De voorzitter bedankt de secretaris vervolgens voor zijn werk, dat werd onderstreept door applaus vanuit de vergadering

5. Verslag penningmeester

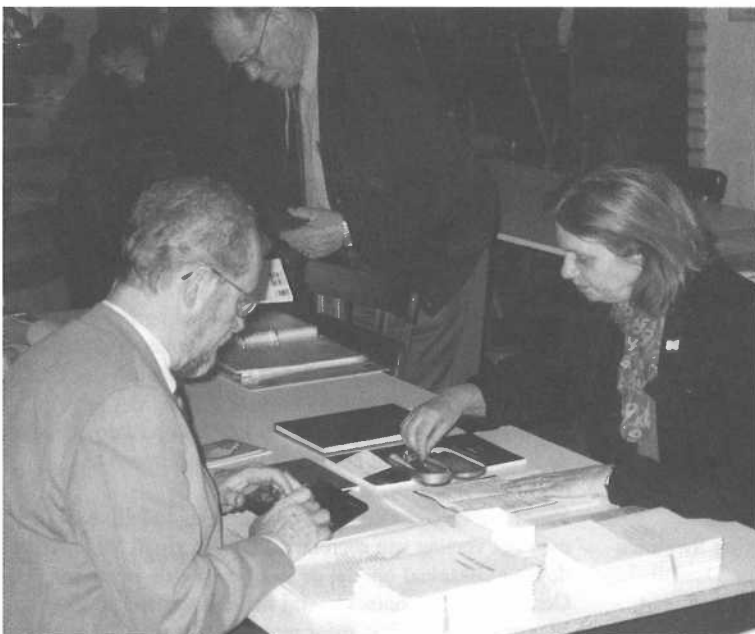
Na een inleidend woord van de voorzitter gaf penningmeester P. van Enckevort een toelichting op de gepresenteerde cijfers. Behandeld werden het jaaroverzicht 2000 en de begroting 2001.

De penningmeester deelde mede dat er een tekort is ontstaan van f 1769,66. Omdat er nog wat reserves zijn, is dit niet onrustbarend. Aan de inkomstenkant is met name de verkoop van losse nummers van het tijdschrift achtergebleven, de contributies en de subsidie van het LGOG bleven onveranderd. De drukkosten en de verzending van het tijdschrift en de kosten van de redactie waren iets meer, terwijl de bestuurskosten minder waren. Al met al toch een klein tekort.

Om deze tekorten in de toekomst te vermijden heeft het bestuur daarom besloten de vergadering voor te stellen de contributie vanaf 1 januari 2002 iets te verhogen.

Het jaaroverzicht 2000 gaf, op een enkele detailvraag na, geen aanleiding tot speciale opmerkingen. De begroting 2001 werd hierna zonder opmerkingen goedgekeurd. De voorzitter vroeg hierna de vergadering de penningmeester te dechargeren, hetgeen door applaus werd gehonoreerd. Hij bedankte de heer van Enckevort voor zijn werk.

*Piet van Hoof (l.)
en Wil Schouten,
bestuursleden
Sectie
Genealogie,
tijdens de
Heemkundige
Dag 2000.*

Voorzitter Henrar deelde verder mede dat de administratie van het LGOG tevens fungeert als kascontrole van de financiën van de Sectie Genealogie, een dubbele controle dus.

6. Verslag redactie

Hoofdredacteur Strijkers concludeerde dat het afgelopen jaar 2000 een normaal en ontspannen jaar voor de redactie is geweest. De hoeveelheid kopij in portefeuille is ruim voldoende en de wachttijd is opgelopen tot ruim een jaar, zodat op dit moment de continuïteit van het tijdschrift weer verzekerd is. De lay-out en de omslag bleven in 2000 ongewijzigd, maar dat zal in 2001 veranderen. Dit eerste nummer van 2001 is wat vertraagd, maar zal in de loop van april verschijnen. Het tweede nummer zal in elk geval in het tweede kwartaal van 2001 van de persen komen.

Secretaris, ing. P.L.M. van Hoof was weer verantwoordelijk voor de index van het LTG over 2000, die gaat verschijnen in LTG 2001-1.

De heer Moers betreunde het feit, dat in het tijdschrift geen ingezonden brieven meer worden opgenomen en heeft zijn twijfels over de kwaliteit van sommige ingezonden artikelen.

De redacteur antwoordde dat het bestuur er bij de redactie op heeft aangedrongen geen ingezonden stukken meer op te nemen. Dit zou kunnen leiden tot het elkaar via het tijdschrift onheus bejegenen. Dit naar aanleiding van een minder gunstige recensie over een genealogisch boekwerk met hierop weer een verontwaardigde reactie van de betreffende auteur.

In de toekomst zullen alleen boeken, die echt "genealogisch" zijn, worden besproken. Voor de andere, op geschiedenis en heemkunde betrekking hebbende, uitgaven is De Maasgouw het aangewezen medium. De voorzitter vulde aan dat het bestuur streeft naar een tijdschrift met kwaliteit, maar dat van de redactie niet kan worden verwacht om alle ingezonden kopij te controleren op bijvoorbeeld de geboortedata of andere geproduceerd gegevens. De auteur blijft te allen tijde verantwoordelijk voor zijn artikel. Het is de taak van de redactie om deze bijdragen te redigeren en geschikt te maken voor publicatie in het tijdschrift en niet om het onderzoek opnieuw uit te voeren. Wel zal worden gekeken naar uitbreiding van de redactie met een tweede persoon.

7. Verkiezing voorzitter

Vice-voorzitter Verstraelen neemt de leiding van de vergadering over en geeft een toelichting op dit agenda-punt van de vergadering.

Volgens het rooster van aftreden is voorzitter Henrar dit jaar aan de beurt om af te treden. Na een periode van drie maal vier jaar had hij zich voorgenomen de voorzittershamer over te dragen aan een opvolger. Ondanks intensieve pogingen is het niet gelukt om een geschikte opvolger te vinden. De heer Henrar heeft zich bereid verklaard nog een jaar het voorzitterschap op zich te nemen en op die manier tijd te winnen voor het zoeken naar een opvolger.

De vice-voorzitter stelde vervolgens vast dat er geen tegenkandidaten waren gesteld en vroeg de vergadering akkoord te gaan met het bestuursvoorstel om hem nog voor een jaar te benoemen.

Bij acclamatie en met applaus werd hierna de heer Henrar door de vergadering herkozen tot voorzitter van de Sectie. Hij bedankte de vergadering voor het in hem gestelde vertrouwen en benadrukte dat een jonger iemand in de toekomst toch het vaandel zal moeten overnemen.

8. Verkiezing bestuurslid

De heer Th.P.M. Huijs heeft verzocht om na een periode van zes jaar tussentijds te mogen aftreden teneinde meer tijd te krijgen voor zijn promotieonderzoek. Het bestuur heeft gemeend hieraan zijn volle medewerking te verlenen.

Voorzitter Henrar bedankte de heer Huijs voor zijn inzet binnen het bestuur en sprak de hoop uit dat de archivissen in Limburg in de toekomst weer zullen worden vertegenwoordigd in het Sectiebestuur. Hij memoreerde de genealogische interesse van de heer Huijs en de prettige samenwerking binnen het bestuur.

Als kandidaat-opvolger stelde het bestuur voor de heer R.J.P.M. Vroomen, heraldicus en wonend te Echt.

De voorzitter constateerde dat er ook van de mogelijkheid tot het stellen van tegenkandidaten tot en met ter vergadering geen gebruik was gemaakt. Na nogmaals gevraagd te hebben aan de vergadering of er tegenkandidaten waren, verzocht hij hierna de vergadering akkoord te gaan met de voordracht van de heer Vroomen. Bij acclamatie en met applaus werd hij hierna door de vergadering gekozen tot bestuurslid van de Sectie.

De heer Vroomen bedankt voor het in hem gestelde vertrouwen en gaf hierna een toelichting over het reeds door hem verrichte voorwerk op het gebied van het aanpassen van de gemeentewapens van de heringedeelde Limburgse gemeenten. Dit wordt een onderdeel van de activiteiten van de sectie genealogie.

9. Voorstel contributieverhoging

Gezien het financieel resultaat over 2000, de begroting 2001 en de verwachting voor de komende jaren stelde het bestuur voor om de contributie met ingang van 1 januari 2002 te verhogen tot 17.50 Euro voor LGOG-leden en 22.50 Euro voor niet-LGOG-leden.

De vergadering ging hiermee akkoord.

10. Activiteiten 2001

Voor 2001 is tot nu toe gepland de deelname van het LGOG en de Sectie Genealogie aan de Interlimburgse Boekenbeurs te Maaseik op 27 en 28 oktober en een lezing in het najaar door Irma Lommen-Salden over Limburgse emigranten uit de voormalige gemeente Limbricht naar de USA in de tweede helft van de negentiende eeuw.

Ook de deelname van de Sectie Genealogie en het LGOG aan de grote Heemkundemarkt in Parkstad (Rolduc) wordt nogmaals aangehaald door de voorzitter.

11. Rondvraag

De voorzitter attendeerde op de verkrijgbaarheid van het repertorium van de Belgisch-Limburgse Rode Leeuw, inclusief CD-ROM, samengesteld en uitgegeven door de heer Voncken uit Maastricht.

Na sluiting van de officiële vergadering door voorzitter Henrar en een korte pauze werd de bijeenkomst afgesloten met een zeer interessante inleiding van prof.mr. A.Fl. Gehlen, met als onderwerp "Facetten van het erfrecht voor genealogiebeoefening in Limburg". Een boeiend onderwerp, van groot belang voor genealogen bij het onderzoek naar aanvullende gegevens over voorouders en bepaalde familieverhoudingen, om die vervolgens te benutten bij het aankleden van het "genealogisch geraamte."

Omstreeks half elf sloot voorzitter Henrar deze geslaagde bijeenkomst en bedankte de inleider voor zijn lezing en de leden voor hun getoonde aandacht en interesse.

IRMA
LOMMEN-SALDEN

Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht (vervolg)

De familie Kätzer, Heidstraat, Einighausen

Arnold Kätzer, geboren 9 november 1807 te Einighausen, zoon van Petrus Wilhelmus Kätzer en Maria Elisabeth Kusters, huwt 3 januari 1853 te Limbricht met **Maria Helena Korsten**, geboren 23 augustus 1818 te Saeffelen, dochter van Peter Corsten en Maria Sibilla Pass.

Petrus Wilhelmus Kätzer was afkomstig van Waldniel, gemeente Schwalmthal. Volgens de volkstelling van

Einighausen uit 1799 is hij dan 20 jaar oud, dus geboren rond 1779. Hij was 'domestique' bij Jean Stevens en Mari Mech. Zoon (Zoren) sinds 1789. Bij zijn overlijden in 1821 zou hij echter 68 jaar zijn en dus geboren rond 1753! Maria Elisabeth Kusters' moeder, Maria Catharina Zoren, was een zus van Maria Mechtildis Zoren, beiden zijn geboren te Broeksittard.

Maria Helena Korsten was eerder gehuwd met Hendrik Aloisius Meeuwissen welke overleden is te Limbricht op 15 januari 1852.

Te Einighausen worden van het echtpaar Kätzer - Korsten

twee kinderen geboren, I: Peter in 1854 en II: Mathijs in 1856.

Volgens het bevolkingsregister van Einighausen van 1860 woont Arnold Kätzer in de Heidstraat, huis nummer 60bis en is van beroep wever.

In het weekblad Mercurius uit het voorjaar van 1863 komt geen vermelding voor van enige verkoop van land of woonhuis door Arnold, wat kan betekenen dat hij geen eigen bezittingen had.

Op 2 april 1863 vertrekt het echtpaar Katzer met hun twee kinderen vanuit Antwerpen met het schip Australia en arriveert op 18 mei in New York. Vandaar gaat de reis verder naar Minnesota. Bij vertrek geeft Arnold als bestemming Benton in Carver County. Of hij daar daadwerkelijk enige tijd verbracht heeft is niet zeker, maar in 1870 vinden we het gezin terug in de Borough (gemeente) of Belle Plaine in Scott County. Deze County grenst aan Carver County en naar later blijkt, hebben meerdere Limbrichtenaren deze als hun nieuwe woonplaats gekozen.

In de census van 1870 van Belle Plaine is Arnold van beroep "farm laborer", hij werkt dus op een boerderij en heeft geen eigen bedrijf. Wel bezit hij een huisje met een lapje grond, want de waarde van zijn onroerende goederen bedraagt \$250 en de roerende goederen vertegenwoordigen een waarde van \$100. Uit deze opgegeven bedragen blijkt dat de familie Kätzer nog geen grote vooruitgang geboekt heeft. De moeder des huizes verzorgt het huishouden terwijl de beide zonen naar school gaan. De oudste, Peter, is daarnaast ook nog boerenknecht. De naam Kätzer wordt in Amerika geschreven als Katzer en Ketzler.

In mei 1872 overlijdt Arnold Katzer te Belle Plaine op 65-jarige leeftijd aan een hartinfarct. Hij is dan nog steeds 'laborer' (arbeider). Arnold is denkkelijk begraven op het St. Peter and Paul kerkhof te Belle Plaine maar helaas is er hierover niets terug te vinden in het begraafregister. Zijn grafsteen is niet bewaard gebleven. Maria Helena Korsten overlijdt op 5 juli 1895 te Belle Plaine. Zij is waarschijnlijk bij haar man begraven maar ook hiervan is niets terug te vinden in de plaatselijke registers.

Belle Plaine,
Scott County,
Minnesota,
1902.

Kinderen van Arnold en Maria Helena Kätzer:

I: Peter Katzer, geboren 28 juni 1854 te Einighausen. Peter is nooit getrouwd en woont zijn hele leven in Belle Plaine, Scott County. Uit de census van 14 juni 1900 blijkt dat hij samenwoont met zijn broer Mathias in een huis wat in eigendom van Mathias is. Ook is op deze census vermeld dat Mathias gehuwd is maar zijn gezin (waarbij hij ook vermeld wordt) woont op een ander adres in Belle Plaine. Mathias is slager van beroep volgens voornoemde census en Peter "day laborer" (dagloner). In 1910 echter wordt Peter alleen vermeld op de census en is dan eigenaar van het huis c.q. farm, want als beroep staat dan genoteerd 'farmer'. In 1920 wonen beide broers weer bij elkaar in Court Street, Belle Plaine. Peter is nog steeds de eigenaar van het huis en is waarschijnlijk al met pensioen, want er is vermeld dat hij geen beroep heeft. Bij zijn overlijden wordt in zijn "obit" vermeld dat hij 'was engaged in the meat business', slager. Peter Katzer is 14 januari 1930 overleden in het verzorgingstehuis van de 'Little Sisters of the Poor' te St. Paul waar hij kort voor Kerstmis naar toe gebracht was. Hij is begraven op het kerkhof St. Peter & Paul te Belle Plaine, Scott County, Minnesota.

THE OLD Meat Market

Go to the Old Meat Market where you will always find a good line of

CHOICE FRESH MEATS!

BEEF, PORK, MUTTON, VEAL,

FRESH AND SMOKED SAUSAGE,

Cured Meats, Hams, Corned Beef, &c.

Highest market price paid for fat cattle, pork, hides, pelts, tallow, &c.

SHOP OPEN FROM 8 A. M. TO 9 P. M.

Meat Sold Low, But For Spot Cash Only.

Goods delivered free to any part of the borough when requested.

Peter Katzer.

Belle Plaine Herald, 1893.

II: Mathijs (Mathias) Kätzer, geboren 19 november 1856 te Einighausen, huwt 26 september 1881 te Shakopee, Scott County, MN, met **Antonia (Anna) Schumann**, geboren 26 september 1859 in Chicago, Illinois, dochter van Wendelin Schumann en Theresia Stierstoffer.

Mathias en Anna blijven na hun huwelijk in Belle Plaine wonen, maar zoals al uit het bovenstaande blijkt heeft het

gezin niet altijd samen op hetzelfde adres gewoond. In 1900 wordt Mathias twee keer op de census vermeld, één keer bij zijn broer Peter en één keer bij zijn echtgenote en kinderen. Volgens de censuslijst bij zijn echtgenote huurt hij zijn huis en is van beroep slager, bij zijn broer op de lijst zou Mathias dagloner zijn en is hij het afgelopen jaar 6 maanden zonder werk geweest!? In 1910 woont zijn broer alleen en zo ook Anna Schumann Katzer . . . geen spoor van Mathias!? In 1920 echter woont hij weer bij zijn broer en zijn echtgenote met de kinderen wonen in St. Paul. Zij wordt op de census vermeld als *weduwe*!!?? Wat hier precies is gebeurd, is niet helemaal duidelijk maar denkbaar zijn Mathias en Anna ergens rond 1910 gescheiden. Ik heb hier van echter nog geen bewijs kunnen vinden.

Mathias en Anna krijgen tussen 1882 en 1899 in totaal 9 kinderen waarvan er 3 zeer jong overlijden plus een pleegdochter.

- 1) Arnold, 1882-1944, huwt in 1910 Lottie Kahle, 1887-1957. Volgens zijn "obit" was Arnold een groot paardenliefhebber. Een aantal jaren was hij werkzaam als trainer van racepaarden bij een renstal in South St. Paul. Arnold overlijdt in 1944 na een astma aanval en is begraven in Belle Plaine.
- 2) Joseph, 1884-1884.
- 3) Mary Theresa, 1887-1974, huwt 1) Jake Walerius en 2) Edward Ulm.
- 4) Joseph, 1889-1931, ongehuwd.
- 5) Frank, 1891-1908, ongehuwd. Hij komt om het leven bij een ongeluk met een houtwagen. Frankie was beter bekend als 'Jockey Katzer' en een geliefd jockey in de streek.
- 6) Kathryn, 1893-1985, ongehuwd.
- 7) Clara Mary, 1895-1898.
- 8) Clara Margareth, 1896-1899.
- 9) Lucy Walburga, 1899-1984, huwt Alfred Haagensen.
- 10) Mary, 1908- , pleegkind, huwt Mr. Kemp

Frankie Katzer, 17, was taking a load of wood out from the Fitzsimmons woods when he was jolted from the load and fell on his head on the frozen ground. He was found by his brother, the team having halted nearby with the load overturned. Frankie was known as "Jockey Katzer" and horse owners in the surrounding area wanted him to ride their race horses.

Mathias Katzer overlijdt op 6 november 1931 te St. Peter, Nicolett County, Minnesota. Zijn echtgenote Anna Schumann

woont dan nog altijd in St. Paul alwaar zij op 31 oktober 1940 in the Universiteit Ziekenhuis overlijdt.

Op het St. Peter & Paul kerkhof van Belle Plaine komen o.a. de volgende graven met de naam Katzer voor:

- Anna 1859 - 1940
- Clara 23 maart 1896 - 22 maart 1899

A. F. M. Born.

Belle Plaine,
Minn.

Arnold en Theresa Katzer, ± 1894.

- Frank 1891 - 1908
- Joseph 12 juli 1884 - 9 september 1884
- Joseph overleden 16 september 1931, Vet. MG Btn 87 Div. MN Wag. 335

Anna Schumann Katzer en 4 van haar kinderen zijn dus te Belle Plaine begraven maar echter niet Mathias! Hij is waarschijnlijk in St. Peter begraven.

Met dank aan: Dennis Vansloun, MN; Leo J. Albrecht, MN; Chuck Schoumaker, MA.

Bronnen o.a.:

- Burgerlijke Stand Limbricht
- Bevolkingsregister Einighausen 1862
- Lijst Geëmigreerde Limburgers 1851-1877
- Censussen MN, meerdere jaren
- Civil Records Scott County, Minnesota
- Scheepslijst schip Australia, Antwerpen - New York, april-mei 1863
- SSDI (Social Security Death Index)
- Obituaries kranten Minnesota
- Kerkhof St. Peter & Paul, Belle Plaine, Scott County, Minnesota

Belle Plaine
Herald,
november 1908.

J.H. HANSEN

"Losse stukken" uit Neeroeteren

De meeste nog ongeïventariseerde archieven van de schepenbanken in Belgisch Limburg zijn raadpleegbaar door een magazijnlijst. Deze lijst bestaat meestal uit vier series:

1. de registers van overdrachten (ook wel genoemd "gichtregisters", in de 19e eeuwse lijsten ook wel "oeuvres" genaamd en later natuurlijk aangeduid met haar Vlaamse equivalent "werken");

2. de rolregisters, zijnde de "notulen" van de schepenbank als rechterlijke instantie;
3. de zogenaamde "Losse Stukken".
4. de "oorkonden", zijnde de op perkamenten charters.

Ik moet bekennen dat de "losse stukken" altijd een zekere aantrekkingskracht op mij hebben uitgeoefend en dat niet alleen vanwege de dubbelzinnige betekenis. Hetzelfde geldt in feite voor alle nog totaal ongeordend archief, soms ook nog voorzien van intrigerende benamingen als voornoemd "losse stukken" of "varia" of zelfs "stukken zonder waarde". Dit laatste is vaak een negentiende eeuwse waardeoordeel, dat men gaf aan oude papieren, die kennelijk weinig bijdroegen aan de grote lijnen van de aloude "Vaderlandsche Geschiedenis". Een ieder die zich bezig houdt met genealogie weet dat vaak één enkele simpele notitie of akte cruciaal kan zijn en de sleutel of "missing link" kan bevatten in iemands stamboom. Zo'n totaal ongeordende berg oud papier van een schepenbank bevat een schat aan gegevens over de onder haar ressorterende inwoners. Iemand met veel voorouders in een plaats als Neeroeteren is dus genoodzaakt onderzoek te doen in voornoemde vier series. Te meer daar ze rijk van inhoud zijn, reeds ver in de vijftiende eeuw beginnen én de kerkregisters van Neeroeteren pas in het jaar 1700 beginnen!¹⁾ Ook moet men niet uit het oog verliezen dat delen van het schepenbankarchief van Neeroeteren zich bevinden in het archief van het Kapittel van Thorn. Neeroeteren behoorde namelijk half tot het vorstendom Thorn.²⁾

Bij een onderzoek in het archief van de schepenbank Neeroeteren vonden we in de elf dozen "losse stukken" ook akten aan die waarschijnlijk niets met Neeroeteren te maken hebben. Ik schrijf "waarschijnlijk", omdat vaak eerst na inventarisatie kan worden vastgesteld of de stukken inderdaad elders thuis horen. Stukken die op het eerste gezicht niets met Neeroeteren van doen hebben kunnen toch als bijlage hebben gediend in een proces aldaar! Van een aantal akten kon echter direct worden vastgesteld dat ze niets met Neeroeteren te maken hadden! Op welke wijze deze "Fremdkörper" in het schepenbankarchief van Neeroeteren terecht zijn gekomen is meestal niet meer vast te stellen. Naar alle waarschijnlijkheid is dit reeds in de negentiende eeuw gebeurd bij de diverse rechtbanken in de provincie Limburg (toen nog één provincie). De rechtbanken waren indertijd de verzamelpunten bij uitstek voor de oude archieven van hun voorgangers, de schepenbanken. Deskundigen gaan er van uit dat een ongeordend schepenbankarchief ongeveer vijf procent oud papier bevat dat elders thuis hoort.³⁾ Omdat het wellicht nog aanzienlijke tijd duurt voordat het schepenbankarchief van Neeroeteren geïnventariseerd en dus opgeschoond wordt, volgt hierna een aantal van deze door mij gevonden stukken, die elders thuis horen. Zij volgen alfabetisch gerangschikt op de plaats waar ze naar alle waarschijnlijkheid thuis horen:

Bolbeek

Van deze Waalse taalgrensgemeente (Bombaye!) vonden we een fragment van een proces gevoerd tussen Nicolas Ruwet enerzijds en anderzijds Urbain Dodemont, "censier des temples", inzake een beslaglegging. Van genealogisch belang leken ons deze, in het Frans opgestelde, stukken niet.⁴⁾

Breust

1575

Het gaat hier in feite om twee schatlijsten, de ene gedateerd op maart 1575, de tweede is ongedateerd, maar overlapt de eerste grotendeels, zodat ze uit ongeveer dezelfde tijd moet stammen. De lijst uit 1575 hield verband met het onderhoud van te Meerssen gelegerde Spaanse troepen. Deze kosten werden hoofdelijk omgeslagen over de inwoners van Breust, Maarland en Caestert. De twee lijsten geef ik naast elkaar: de linkse uit 1575, de rechtse, zoals gezegd, is zonder datum.

Anno 1575 in den mert
soe is diese schatonge
gewest, oersaecke dat
wijr van Bruest ende Marlant
die Spangerden hebben moten
tot Merssen onderhouden.

<i>Lennart van Guel</i>	<i>i g. bb.</i>	<i>Lennart van Guel</i>	<i>i½ g.</i>
<i>Met Kremers</i>	<i>x st. bb.</i>	<i>Meth Kremers</i>	<i>xxxiii st.</i>
<i>Stijn des Hartog</i>	<i>v g. bb.</i>	<i>Stijn des Hartogen</i>	<i>vii½ st.</i>
<i>Peter Morken</i>	<i>vi g.</i>	<i>Morken</i>	<i>xv g.</i>
<i>Tuen Sym Thuennen</i>	<i>xxv st.</i>	<i>Thuen Sym Thuennen</i>	<i>i½ g.</i>
		<i>Lieb Damen kynder</i>	<i>i g.</i>
<i>Goes Tossees</i>	<i>x g.</i>	<i>Goessen Tossens</i>	<i>xii g.</i>
		<i>Wylken Braeken</i>	<i>xv st.</i>
<i>Peter Fframbachs</i>	<i>viii g.</i>	<i>Fframbach</i>	<i>x½ g.</i>
<i>Lyns Thonissen</i>	<i>ii g.</i>		
<i>Wyllem Broecken</i>	<i>x st.</i>		
<i>Bastyn Erkens</i>	<i>x st.</i>	<i>Bastyn</i>	<i>x st.</i>
		<i>Lisken Kenners ende</i>	
		<i>Mulken</i>	<i>iii g.</i>
<i>Kerstgen Kremers</i>	<i>ii g.</i>	<i>Kerst Kremers</i>	<i>iii g.</i>
<i>Claes Pelsers</i>	<i>iiii g.</i>	<i>Claes Pelsers</i>	<i>iiii½ g.</i>
<i>Jan der Ploeghmeker</i>	<i>iiii g.</i>	<i>Pluemeker</i>	<i>iiii½ g.</i>
<i>Jan Vaenssen</i>	<i>xv st.</i>	<i>Jan Voenssen</i>	<i>i g.</i>
<i>Gilis Auwen</i>	<i>iiii g.</i>	<i>Gelis Auwen</i>	<i>iii g.</i>
<i>Reyntgen Pouwekens</i>	<i>x st.</i>	<i>Reyntgen Pouwelen</i>	<i>xv st.</i>
<i>Ernen Erkens</i>	<i>x st.</i>	<i>Ernen Erkens</i>	<i>xv st.</i>
<i>Jacop Kernens</i>	<i>x g.</i>	<i>Jacob Kennens</i>	<i>xv g.</i>
<i>Jan Kernens</i>	<i>viii g.</i>		
<i>Peter Lins Frambachs</i>	<i>viii g.</i>	<i>Peter Lins Fframbachs</i>	<i>xii g.</i>
<i>Thijs Guellen</i>	<i>v g.</i>	<i>Thijs Guellen</i>	<i>iiii½ g.</i>
<i>Ney Mertekens</i>	<i>ii g.</i>	<i>Ney Mertens</i>	<i>i½ g.</i>
		<i>Merten Mertens</i>	<i>ii g.</i>
<i>Stijn Guellen</i>	<i>i½ g.</i>	<i>Stijn Guellen</i>	<i>i½ g.</i>
<i>Jan Poeskens Terfs</i>	<i>i g.</i>	<i>Jan Terfs</i>	<i>iii g.</i>
		<i>Nysken Koetheuvars</i>	<i>xv st.</i>
		<i>Lemmen ende Duemen</i>	<i>x st.</i>
<i>Geryt Fryns</i>	<i>xv st.</i>		
<i>Pouwels Rem</i>	<i>v g.</i>		
<i>Thonis van Vlieck</i>	<i>ii½ g.</i>	<i>Thoenis van Vlieck</i>	<i>iii g.</i>
		<i>Vranckenborch</i>	<i>xi g.</i>
		<i>Maroij Pouwels</i>	<i>ii g.</i>
<i>Heyn Pouwelsen</i>	<i>i½ g.</i>	<i>Heyn Pouwels</i>	<i>i g.</i>
<i>Jan Pouwelsen</i>	<i>iiii g.</i>	<i>Jan Pouwels</i>	<i>iiii½ g.</i>
<i>Heynrick van Vlieck</i>	<i>ii g.</i>	<i>Heynrick van Vlieck</i>	<i>ii g.</i>
<i>Margriet Henskens</i>	<i>I g.</i>	<i>Margriet Henskens</i>	<i>i g.</i>
		<i>Claes Kubbens</i>	<i>i g.</i>
<i>der pastor</i>	<i>iii g.</i>	<i>der pastoer</i>	<i>iii g.</i>
<i>Hans op die Pack</i>	<i>x g.</i>	<i>Back Hans</i>	<i>xv st.</i>
<i>Jan Kubbens</i>	<i>i g.</i>	<i>Kubben</i>	<i>i½ g.</i>
		<i>nu Dierick Lammen huys</i>	
		<i>ende hoff</i>	<i>i½ g.</i>

<i>Ardt der Kuster</i>	iii g.	<i>Aerdts der Kuster</i>	iii g.
<i>Merten Mertekens</i>	iii g.	<i>Merten der Baede</i>	iiii½ g.
<i>Peter Broeck</i>	iii g.	<i>Peter Broeck</i>	iiii½ g.
<i>Heyn Wyntgens</i>	iii g.	<i>Heyn Wyntgens</i>	i½ g.

<i>Caustert</i>			
<i>Lisken Gratras</i>	v g.	<i>Lysbet Claes Pelsers huysfrou</i>	i½ g.

<i>Johae Liliens</i>	i g.		
<i>Thonis der Schoenmeckerx st.</i>			
<i>Anna Cluestiens</i>	i g.	<i>Anna Clueskens</i>	i g.
<i>Pietz Jochems</i>	x st.		
<i>Neutge Beyartz</i>	x st.		
<i>Jan Beyartz</i>	x st.		
<i>der Moelener</i>	xv st.	<i>Bruester muelen</i>	i½ g.
		<i>Peter Poeskens bow</i>	
		<i>tot Bruest</i>	i g.
		<i>Lyennart Huyn</i>	viii g.
		<i>Jaspar Porta</i>	xviii st.

<i>Idtgen Vrenoliens</i>	i g.		
<i>Wyllem Hoffdz</i>	i g.		

*Der Heylge Geyst van
Trieucht xxiii½ st. ffacit ii g.
x½ st. bb.*

*Der Vrouwenhoeff van
Hocht vijf marck viii st.
vijf d. xvi g. vijff st. i ort
bb.*

*Der hoeff van Zeesenhaven
toebehorende den
busschop van Ludich iiiii
marck ii st. ii d. ffacit xii g.
vi½ st. bb.*

*Die xxiiii priesters van
Aecken vi st. viii d. ffacit
xx st. i ort bb.*

*Synte Benedictusaltaer iii
st. iiiii d. ffacit x st. bb.*

Niet uit te sluiten valt dat bovenstaande lijsten maar fragmentarisch bewaard zijn gebleven in het archief van Neeroeteren.⁹ Meer zekerheid valt hierover alleen te melden na de afronding van de inventarisatie van het omvangrijke archief van Breust, waarmee men reeds enige tijd druk bezig is op het Rijksarchief te Maastricht.

1658

Het volgende stuk betreft een gedeelte van een proces gevoerd ten overstaan van het "gericht vergaert op de berch binnen Sinte Gertruyd" en te Breust op 11 & 12 februari 1658. De drossaard kwam in actie omdat op de vrijdag ervoor, zijnde de 8e, schepen Heyn Morckens in aanvaring was gekomen met Bartel de La Haije. De dagen erna hadden de veldbode Jan Merck en de bode Peter Adams beslag laten leggen op de beesten van Bartel. Beide keren was Bartel niet thuis geweest, omdat hij met paard en wagen vertrokken was, en had men bijgevolg het arrest aan diens huisvrouw medegedeeld. Bartel was "in de nacht ewech geloopen uyt dese jurisdictie". Het gericht nam vier koeien en 26 schapen mee uit Bartel's stallen en bracht het vee onder op het "castel tot Bruest om daeraen [de gerichtskosten] terhaelen". Vervolgens vondt er een visitatie plaats van de "excessen ende schaede gedaen in de huysse van onsen medeschepen Heyn Morckens tot Sinte Gertruyd" gepleegd door de eveneens daar op de "hoff

van de heer van Hous" wonende Bartel de la Haije. Geconstateerd werd dat de kelderdeur was opengebroken en vervolgens waren de huismeubelen door Bartel met een bijl in stukken "gesneeden ende beschadicht". Slachtoffers waren twee koperen ketels, vier ijzeren pannen, enige tinnen schotels, stoelen, "die glaesvinster van de caemer", bierpotten en de aarden schotels lagen kapot in de keuken. Ook vertelden de knechten dat "veele garns opten vier gebrant met eenighe andere meubelen". Vervolgens werden een aantal getuigen verhoord. Allereerst de ongeveer 50 jaar oude Marye de echtgenote van het slachtoffer Heyn Morckens. Zij verklaarde dat afgelopen vrijdag rond vier uur in de namiddag Bartel al dreigende in hun huis was gekomen. Zij probeerde het huis uit te komen maar Bartel had haar de weg versperd, terwijl hij een "bloet mets" in de hand had en haar had toegevoegd dat hij haar man moest "ombringen". Daarna was ze terug de kamer ingevlucht en had ze zich gered door uit een "vinstercken" te springen. Omdat Bartel zijn "quade wille" niet had kunnen volbrengen vernielde hij met het bijl de in huis zijnde meubelen en gooide ze op het vuur. Vervolgens dreef hij de beesten uit de stallen op de mesthof, zeggende dat hij het huis in brand zou steken. Marye's verklaring werd bevestigd door de 53-jarige buurvrouw Catharina Keubbers. De oorzaak van de ruzie doet een volgende getuige uit de doeken te weten de 26-jarige Thewys Spits (of "Theevis Spitz", zoals hij zelf ondertekent) uit St. Geertruid. Bartel had bier zitten drinken bij Heyn Morckens thuis en toen gevraagd of hij (Heyn) onlangs te Breust was geweest en aldaar had gesproken over "sijne peerden, die de Lotteringers hem hyer voortijts affgenoemen hebben". Heyn had daarop bevestigend geantwoord en verteld dat in Breust was voorgesteld om Bartel "appaesement" te geven. Bartel had daarop "met eene quede mine" gezegd dat hij daarmee niet tevreden was. Morckens had gezien dat Bartel steeds kwader was geworden en besloot naar buiten te gaan. Bartel was echter eerder bij de deur en had deze "toegehouden, seggende: nee, blijft hier Heyn, ghij en sulds niet vuytgaen, ghij moet mij ierst en voorall antwoordt geven op dit sermoen". Getuige Spits had toen tegen Bartel gezegd, dat hij toch zeker niet iemand in zijn eigen huis wou "slaen ofte molesteren". Ad rem had Bartel toen aan Spits gevraagd of hij dan soms zijn paarden zou vergoeden. Pas op dat moment had Spits gemerkt, dat het met Bartel kwaad kersen eten was. Spits had noch getracht Bartel "t'appaeseren", maar vergeefs. Tegelijkertijd kwam Heyn's huisvrouw vragen of deze weer terug in huis wou komen, Bartel trok zijn mes, getuige Spits redde zich naar buiten "daernaer hoorende groot gerucht in den huysse". Buiten had hij nog gehoord dat Bartel had geroepen: "de pape moet oock sterven". Later thuis gekomen had hij nog gehoord dat Morckens huis in brand stond, maar dit bleek niet waar te zijn. De overbuurman van Morckens, de 40-jarige Peter van den Borch, had op de bewuste vrijdag hulp horen roepen toen het personeel van Heyn het huis uit stouf. Hij was poolshoogte gaan nemen en had Bartel aangetroffen met een mes in z'n hand, probeerende de kamer open te breken waarin Heyn zich moest bevinden. Deze laatste was echter allang, net als zijn vrouw, uit een "vinstercke" naar buiten gesprongen. Ook Peter had Bartel niet kunnen bedaren, waarop hij weer naar huis was gegaan temeer omdat verder "gheene mannen te hulpe quaemen". Hij had wel geconstateerd dat Bartel binnen het vuur zo

hoog had opgestookt dat de vlammen door de schoorsteen naar buiten sloegen en er brand dreigde te ontstaan. Buurtbewoners hadden toen om hulp geroepen, waarop de huisvrouw van Bartel (sic) met een emmer water het vuur weer had gedoofd. Een andere buurman, de 24-jarige Antonys Sprunck, wist, behalve het voorgaande, nog te melden dat alle personeel van Morckens het huis uit was gevlucht, behalve "een cleen mechgen". Met dit arme kind was Bartel snel klaar: hij pakte haar bij de haren en "worpsse neer op de eerde"! Volgens deze getuige had Bartel ook nog gezegd, tijdens het uit de stal drijven van Morckens vee, dat hij iedereen die "hem gheyne goede satisfactie" verschaftte van zijn paarden, hij "'t huys in 't brant [zou] steecken". Sprunck had daarna meegeholpen het vee naar binnen te drijven, maar De La Haije had het weer naar buiten gedreven en bedreigd iedereen te vermoorden die de beesten weer in de stallen zou doen. Vervolgens was Bartel naar de pastorie gelopen, alwaar "eenighe vrouwe personen" hem hadden "daer van geleyt". De laatste attestant was de 21-jarige Symon Duysens, een van de knechten van Heyn Morckens, die de voorgaande verklaringen grotendeels bevestigde.⁶⁾ Bartel's gang naar de pastorie is ook niet zonder gevolgen geweest. Hij schijnt er de pastoor mishandeld te hebben. Na deze ontsporingen heeft Bartel zich kennelijk niet meer in St. Geertruid kunnen handhaven: hij vertrok kort erna naar Favechamps, waar zijn brandblussende vrouw Maria Collart vandaan kwam. Bartel de la Haije zélf was geboren in 1619 te Mortier als zoon van Piet de la Haije en Laurette de Wadeux.⁷⁾

1664

De derde Breuster stukken betreffen akten, die op 1 februari 1664 werden ingeleverd in een proces tussen Christiana Huijn en haar opponenten de erfgenamen van wijlen Jan Huijn. De stukken zijn verre van volledig. Aanwezig is alleen maar een "additie mette ampliatie van conclusie" met als bijlage een afschrift van een akte uit 1629. Uit deze beide stukken is echter een goede genealogie samen te stellen van deze tak van de zeer uitgebreide familie Huijn. Letterlijk werd er in 1664 gezegd: "dat Peeter Huijn den ouden ende Neelen Leenen eeluyden zaliger hebben in hunne houwelijck staet verweckt vier kinderen met naemen Leen, Peeter, Jan ende Trijne Huijn". Zoon Leen was voor de dood van zijn ouders getrouwd geweest met zekere Thrijne Goorissen en had bij die gelegenheid o.a. land gekregen gelegen op den Heering. Leen stierf vervolgens vóór zijn ouders "sonder lijffserven", waarbij zijn huisvrouw deze landerijen in vruchtgebruik hield. Vader Peeter Huijn den alde bezat een huis en hof gelegen te Caestert, waarin hij ook woonde, met daarnaast het eveneens door hem bezeten Houb Tijskens hof. Na de dood van Peter den alde vererfde deze goederen op zijn dochter Trijn Huijn, getrouwd met Peter Rondach, en zijn zonen Peeter en Jan. Deze drie kinderen hadden over deze goederen een contract gemaakt op 15 januari 1629 t.o.v. notaris P. Petermans. Daarbij werd het huis overgedragen aan zoon Jan Huijn en Houb Tijskens hof werd eigendom van Peter Rondach en zijn vrouw. Jan Huijn moest bovendien nog 100 gl. betalen aan zwager Rondach. Zoon Peter Huijn kreeg uit de boedel het "achterhuys metten backhuys ende stallingen". Ook hij kreeg daarbovenop nog 100 gl. van zijn broer Jan. Bovendien kreeg Jan enige bouwrestricties opgelegd in de richting van Peter de

jonge's achterhuis. Verder verklaarde Peter tien gulden van deze 100 gl. ontvangen te hebben.

Zoon Jan Huijn en een van diens schoonzonen genaamd Jeucken Jeuckens, hebben het huis tot in 1664 in bezit gehad, zonder aan Peter Huijn de jonge en Peter Rondach, beiden reeds overleden, de rest van het overeengekomen geld te hebben betaald.

Christina Huijn, de aanklaagster uit 1664, verklaarde "de wettige dochter van wijllen Peeter Huijn den jonghe, voordien deur hem geprocreert in Margareta Jonckhans eluyden, beyde zaliger" te zijn; "gelijck oock waerachtich is dat Peeter Rondach ende Trijne [Huijn] ... hebben in hunne houwelijcke staet verweeckt Willem Rondach hunne wettige soen". Kort na het opstellen van het contract uit 1629 is het echtpaar Rondach-Huijn overleden, achterlatende "Willem hunne soen, toentertijt jonge wichte sinde". Omtrent dezelfde tijd "is gestorven ... Peeter Huijn den jonge ende voor hem was overleden Margarieta Jonckhans sijne huysvrouw", ouders van de aanklaagster Christina Huijn. Wellicht dat deze overlijdens verband houden met de grote pestepidemie in het jaar 1633! Na het contract van 1629 is er een delingsakte opgemaakt t.o.v. dezelfde notaris Petermans. Ten tijde van deze deling was Christina Huijn 18 jaar oud, Willem Rondach nog een klein kind en hun oom Jan Huijn een getrouwd man. De rest van de klacht komt er grosso modo op neer dat oom Jan Huijn het grootste deel van de erfenis van zijn ouders aan zich had getrokken en zijn neef en nicht het nakijken had gegeven. Iets waartegen Christina in 1664 protesteert.⁸⁾

Neer

Kennelijk heeft men hier té snel gelezen. Met potlood heeft iemand op dit kleine charter "Neer" geschreven en vervolgens is het stuk in een portefeuille van Neeroeteren terecht gekomen. Het betreft een promotie door Georgius Ludocicus, prinsbisschop van Luik, dd. 18 december 1738 van Gisbertus Vlaijen "titulo matriculariae perpetuae de Neer, diaecesis meae Leodiensis" tot subdiaken.⁹⁾

Neerharen

Ook dit stuk is dankzij een leesfout in het Neeroeterse archief terecht gekomen. Met potlood staat duidelijk op dit stuk genoteerd "Neerhaeren"! Het betreft een rechtskundig advies van het gericht van Vliermaal, dat te Neerharen ingebracht werd op 18 juni 1638. Het betreft hier een onenigheid over de erfenis van Hubrecht Lindeloff, die in of kort na 1632 moet zijn overleden. Over de familie Lindelauf, waartoe ook deze Hubrecht behoorde, is nog niet zo lang geleden een prachtig verzorgd boek verschenen.¹⁰⁾ Toch lijkt het ons verantwoord om genoemd advies in zijn geheel af te drukken omdat het op een paar essentiële punten afwijkt van hetgeen gepubliceerd is.¹¹⁾

Jan Lyndeloff, weduwer hebbende kinderen uut den iersten bedde, heeft getrouwt Gertruydt Vrancken ende daarmede gesusciteert eenen soen Hubert.

Gertruydt is gestorven, latende haeren man ende soen ende goet geleege tot Neerharen.

Anna 1632, Hubrecht, soldaet, maeckt testament, waermede hij laet aen sijn vader allen sijn goet ende nae des vaders doot aen sijn halve broders ende susters.

Nu is den vader comen te sterven ende die kinderen van den iersten bedde pretenderen dit goet affcomende van

Gertruydt Vrancken uyt cracht deses testaments. Dierick Hoeven als naesten vriendt van Gertruydt seyt dat nae den Loenschen Landtrecht, nae die doot van Gertruydt, Jan haeren man is gebleven tochtener des goets ende dat ghedurende het leven des tochteners die proprieteit niet en is gedevelueert geweest, maer na den landtrecht is alleen geaffecteert gheweest aen Hubert, wellighe daarvan niet ende heeft konnen gedisperen ende stervende voer den vaeder is geworden als een bloem sonder vrucht (volgende het gemeyn spreekwordt) soelange den tochtener leeft en isser gheenens gerffman, sustinerende datt sulcx testament niettegenstaende nae die doot des tochteners den erfdom is gevallen op hem als naeste bloedtverwant van Gertruydt voorschreven.

Quaritur quid juris.

Schepenen des hooghen gericht's Vliermael, geleth hebbende op desen voerschreven quaritur, resolveren bij advys, dat die guederen van Gertruydt nae doot des dochters sijn gevallen op haeren Gertruyt's naeste vrienden ende dat het testament van Hubrecht aengaende die guederen unde quaestio, die halve broders ende susters gheen recht en heeft kunnen geven, als sijnde gestorven voer de devolutie. Actum in judicio tot Vliermael den xix^{en} may 1638. [w.g.] Barth. Thomas secret.

Kortom, Hubrecht Lindelof, de zoon van Jan uit diens tweede huwelijk met Gertruydt Vrancken, vermaakte bij leven van zijn vader het goed van zijn overleden moeder via zijn vader aan zijn halfbroers en halfzusters. Zijn vader had zijn moeders goed in vruchtgebruik en Hubrecht stierf vòòr zijn vader. Hubrecht heeft zijn moeders goed dus nooit werkelijk bezeten. Volgens het Loonse landrecht kon hij bijgevolg ook niet beschikken per testament over dit goed en vielen derhalve zijn moeders goederen terug naar haar familie na Jan Lindelof's dood, in casu aan Dieryck Hoeven. Gertruydt Vrancken was overleden op 13 november 1630, haar man Jan Lindelof stierf op 6 januari 1638 en in mei van hetzelfde jaar werd prompt geprocedeerd over Gertruydt's erfenis.

De publicatie betreffende de familie Lindelauf meldt dat voornoemde Jan Lindelof vier kinderen, waaronder genoemde Hubrecht, had met zijn eerste vrouw (!) Gertruydt Vrancken en later, dus na 1630, hertrouwde met Ida Caenen. Uit het bovenstaande blijkt zonneklaar dat Jan Lindelof reeds weduwnaar was toen hij met Gertruydt Vrancken huwde en met haar alléén maar Hubrecht als kind had. M.a.w. de andere drie kinderen stammen uit het eerste of het derde huwelijk van Jan. Gezien de leeftijden, die opgegeven worden, gaat het zonder twijfel om kinderen uit het eerste huwelijk van Jan Lindelof met een vrouw waarvan de naam (nog) niet bekend is!¹²⁾

Sittard

Een minuut van de te Broeksittard wonende notaris J.N. Hochstenbach bevattende de huwelijkse voorwaarden dd. 8 november 1781 gesloten tussen Peter Wagemans, weduwnaar van Anna Maria Engelbertz, en Margareta Geusen, weduwe van Arnoldus Geusen, inwoners van Buchten en Holtum in het Ambt Sittard.¹³⁾

Simpelveld

Dat het hier om een stuk uit Simpelveld betreft is niet zeker, maar waarschijnlijk gezien de navolgende

gegevens. Het gaat weer om een rechtskundig advies in een erfeniskwestie.¹⁴⁾ Adviezen, die wel vaker in schepenbankarchieven aangetroffen worden en genealogisch meestal zeer interessant omdat ze in een notedop de strijdvraag melden. Derhalve geven we deze akte integraal weer. De kwestie betreft de familie Van Werst. De familie is eveneens uitvoerig behandeld in een dik boek, maar het onderstaande werpt nieuw licht op een tak van deze familie en geeft aanvullingen en verbeteringen op hetgeen gepubliceerd is.¹⁵⁾

"Casus positie.

Sijn in leven geweest Jenne, Gillis, Nijes ende Jan van Werst, tesaemen wettige kinderen van Jan van Werst ende N. Schifflers, gehuyschen.

Jenne van Werst is getreden in houwelijk met Jan Smets ende over eenige jaeren gestorven sijnde, hebben achtergelaeten kinderen, waeraff alnoch twee derselver in 't leven sijn, te weten: Jan Smets, getraut met Gertruydt Stallebergh, ende Lijsbeth Smets, in houwelijk getreden sijnde met Peter van de Beuken.

Nijes ende Jan van Werst sijn gestorven sonder achter te laeten lijffshoiren.

Gillis van Werst is in houwelijk versaemt met seekere Magdalena N., sijnde alnoch in 't leven ende hebbende kinderen.

Quaritur

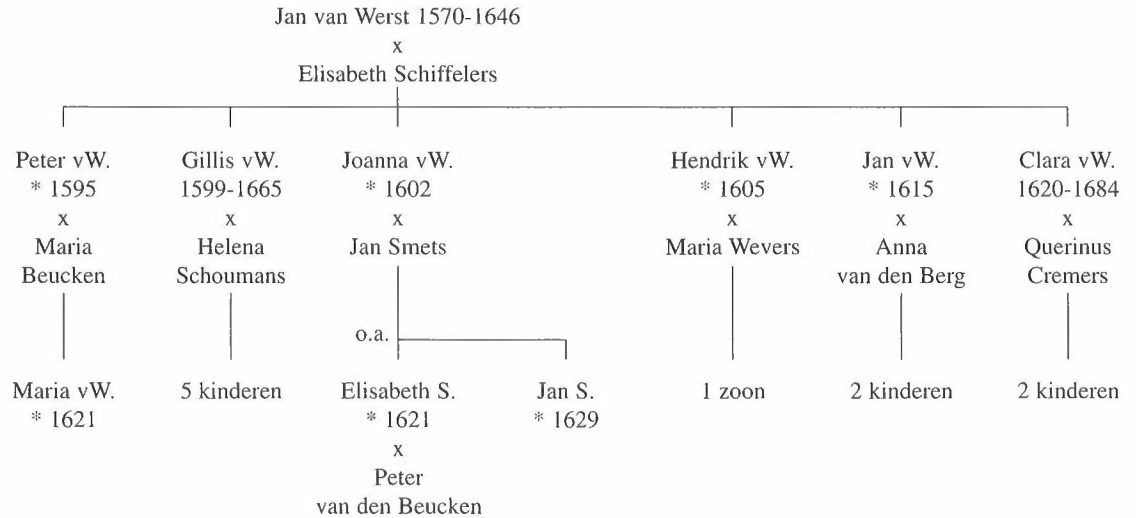
Oft diesen Gillis van Werst alleen soude gerichticht wesen te trecken ende proffiteren die erffnisse bij Jan ende Nijes van Werst achtergelaeten ter exclusie van de kinderen van sijne suster wesende in diesen Jan ende Lijsbeth Smet oft om claerder te seggen, oft die enckelen naer costuyme van den Lande van 's-Hertogenraede nyet en staen in de plaetse van hunne ouders ende succederen aen de goederen naergelaetyen bij henne oomen.

Resolutie

Volgens de gemeyne geschreven rechten valt er representatie collaterale tot in den tweeden graedt, naementlijk dat susters ende gebroeders kinderen betreden de plaetse van hunne ouders in de successie van hunne rechte oomen oft moyen, maer volgens de oude costuyme van den Lande ende Hertogdom van Limborg, naer dewelcke haer die van 't Landt van 's-Hertogenraede is regulerende en heeft dese representatie gheene plaetse; alsoo dat indien Jenne Werst aflijfvich is gewest voor haere broeders Nijes ende Jan, derselver kinderen niet en concurreren met Gillis van Werst in de successie der voorschreven twee gebroeders Nijes ende Jan. Actum Aken den 16e februari 1664. Nota. Indien partije bij dit advys geïnteresseert, gelieft te impugneren de costuymen van de voorschreven Lande vuyt den hoofde van emologatie achtervolgens het Eeuwich Edict van 't jaer 1611, sulcks staet hen vrije. [w.g. J.G.(?) Boelmans."

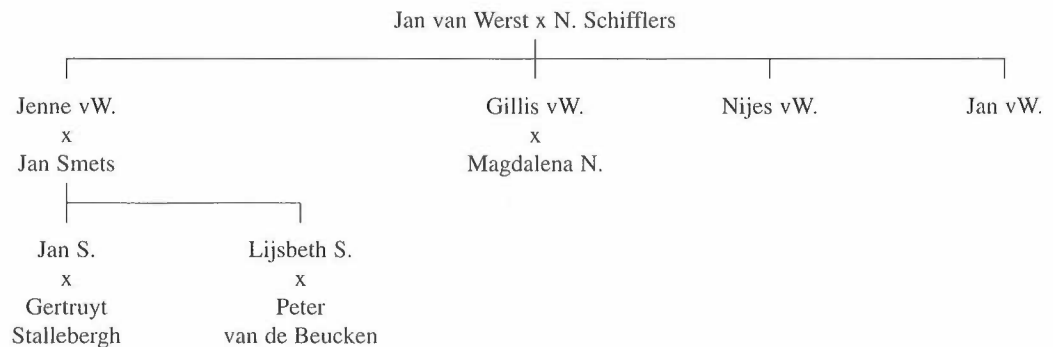
Het komt er in het kort op neer dat in het Land van Hertogenrade neven en nichten niet van hun ooms en tantes erven, indien hun ouders reeds overleden. Een praktijk die kennelijk gangbaar was in het hele Hertogdom Limburg. Overigens niet alleen daar, maar ook in het gehele graafschap Loon en bijgevolg ook in het graafschap Horn!

Bovenstaande feiten betreffende de familie Van Werst komen niet geheel overeen met hetgeen in het boek over deze tak gemeld wordt! Schematisch weergegeven vinden we aldaar:

Het voornoemde rechtskundig advies komt gedeeltelijk overeen met hetgeen hierboven vermeld staat, maar bevat toch onderdelen die in belangrijke mate afwijkend zijn. Zo blijkt dat alleen Joanna en Gillis van Werst kinderen waren van het echtpaar Van Werst-Schiffelers. De andere Van Werst'en, Peter, Hendrick, Jan en Clara, hebben kennelijk andere ouders gehad! Schijnbaar is de auteur

van het boek ietwat té voortvarend geweest in het aan elkaar koppelen van deze generaties Van Werst. Gillis en Joanna van Werst hebben verder nog twee broers gehad, Nijes en Jan, die in het Van Wersch-boek ontbreken. Blijkens het rechtskundig advies komen wij tot het volgende schema:

Voornoemde Jan van Werst, zonder nakomelingen gestorven zijnde, kan overigens onmogelijk dezelfde zijn als Jan van Werst, getrouwd met Anna van den Berg. Dit laatste echtpaar had volgens de samensteller van het boek nog bloeiend nageslacht ná 1664!¹⁶⁾

Thorn

Ook troffen we nog een bladzijde aan afkomstig uit een register van het Leenhof van Thorn. Dit is echter alleszins te verklaren: de abdis van Thorn was grondvrouwe van Neeroeteren. De akte dateert van 11 februari 1532 en werd uitgevaardigd door abdis Eva van Ysenberg en haar Thornse leenmannen Johan Kemerlynck, tevens stadhouder, Johan van Stockbroeck, Syl der Smyt en diens zoon Meus en Sillen Wolters. Het gaat om een vergelijk tussen Mertten van Kraeckhouwen, diens twee dochters Eva en Metten enerzijds en anderzijds de twee gezusters Beljen en Gherten, dochters van Pouwel uyt der Moelen van Thorn. Beide laatsten waren religieuzen van de Noenhof te Roermond. Mertten verklaart ook mede namens de twee zusters de gehele kamp gelegen te "Boechout" verheven te hebben en ook mede namens hen

de kamp te zullen verdedigen tegen de aanspraken van Heyn Mousens ens Nyelis Kremers. Mertten's dochters worden daardoor na zijn dood voor een vierde deel eigenaar van de kamp. Gedurende zijn leven zal Mertten aan de twee religieuzen jaarlijks drie malder rogge Maaseikse maat leveren met St. Andries. Na zijn dood echter hoeven zijn dochters maar anderhalve malder jaarlijks te leveren. Zijn dochters kunnen deze erfpacht bovendien dan afkopen met een eenmalige betaling van 25 Horns gulden. Mertten zal aan voornoemde twee religieuzen 25 Horns gulden betalen, die deze moeten beleggen t.b.v. een jaargetijde op de Noenhof te Roermond voor wijlen zijn echtgenote Aeben!¹⁷⁾

Noten

1. De dopen in 1700, de huwelijken in 1723 en de begraafregisters eerst in 1757!
2. In het Rijksarchief in Limburg te Maastricht treft men in het archief van het Kapittel van Thorn o.a. (?) een aantal overdrachtsregisters van de schepbank van Neeroeteren aan over de periodes 1510-1566 (inv. nr. 862), 1576-1591 (inv. nr. 859) en een rolregister 1567-1580 (inv. nr. 854).

3. Vriendelijke mededeling van archivaris R. Nijssen, verbonden aan het Rijksarchief in Limburg te Hasselt.
4. Rijksarchief in Limburg te Hasselt (RALH), Schepensbankarchief Neeroeteren (SAN), Losse Stukken IV.
5. RALH, SAN, Losse Stukken VII.
6. RALH, SAN, Losse Stukken III.
7. R. de La Haye, J. Hoen, Herten in het Woud, Genealogie van de Familie de La Haye, Deel IIIa. Trembleur, Geleen/Beek 1998, 72-73.
8. RALH, SAN. Losse Stukken VII.
9. RALH, SAN, Losse Stukken II.
10. A.J.M. Sollet, Genealogie Lindelauf, Oirsbeek 1994.
11. Sollet, 27.
12. RALH, SAN, Losse Stukken VII.
13. RALH, SAN, Losse Stukken III.
14. RALH, SAN, Losse Stukken III.
15. A. van Wersch, 800 Jaar Van Wersch, Alphen aan den Rijn, 1992, 373.
16. Van Wersch, 378 e.v.
17. RALH, SAN, Losse Stukken III.

A.M.A. MAASSEN

Legatarissen van Keizer Napoleon I

Zo'n dertig jaar na het overlijden van Keizer Napoleon I heeft zijn neef Napoleon III uitvoering gegeven aan een deel van het testament van zijn oom, waarbij deze een legaat beschikbaar had gesteld onder meer ten behoeve van gewezen Franse militairen, hun weduwen en hun kinderen. Dit was verzuimd door de opeenvolgende regeringen die het tijdperk van de grote Napoleon zo vlug mogelijk wilden vergeten. Pas toen een lid van de Bonaparte-familie aan de macht was gekomen en zich naar het voorbeeld van Napoleon I tot keizer van Frankrijk onder de naam van Napoleon III had laten uitroepen, is werk gemaakt van genoemd testament. In de navolgende bijdrage wordt, na een schets van de tijdsomstandigheden, aan de hand van archiefbescheiden verteld welke achttien personen in de provincie Limburg van de Franse regering een uitkering uit het legaat van Napoleon ontvingen. Aan het slot zal nog even worden ingegaan op de medaille van Sint Helena.

Inleiding¹⁾

Nadat Napoleon I in de slag bij Waterloo in juni 1815 definitief door de geallieerde legers onder Wellington en Blücher was verslagen, werd hij door de Engelse regering in overleg met de grote mogendheden naar het verlaten, in de Atlantische Oceaan gelegen, eiland Sint Helena verbannen. Daar overleed hij 5 mei 1821, in de leeftijd van 52 jaar. In Frankrijk kwamen de Bourbons weer op de troon in de persoon van Lodewijk XVIII, een broer van de in 1793 tijdens de revolutie op beschuldiging van landverraad ter dood gebrachte Lodewijk XVI. Onder zijn heerschappij werd het "ancien régime" grotendeels hersteld. Dit wil zeggen dat de soevereine vorst, de adel en de hogere burgerklassen weer de dienst gingen uitmaken en de idealen van de revolutie: vrijheid en gelijkheid voor iedereen, voor zover zij al verwezenlijkt waren, verloren gingen. Onder zijn conservatieve broer Karel X, die hem in 1824 opvolgde, werd de situatie voor de aanhangers van de revolutie alleen maar erger. Het kon dan ook niet uitblijven dat het verzet tegen de onderdrukking groeide. In 1830 kwam het tot een opstand die eindigde met de vlucht van de koning naar Engeland. Daarmede waren de Bourbons voorgoed uit Frankrijk verdwenen. De bourgeoisie-regering koos echter opnieuw voor het koningschap en benoemde als zodanig Louis Philippe, de zoon van de hertog van Orleans. De ontevredenheid bleef bestaan, mede onder invloed van het liberalisme, dat in die jaren overal in Europa furor

Keizer Napoleon in 1810.

maakte. Naast republikeinen die niets van het koningschap moesten hebben, kreeg de regering steeds meer oppositie van de kant van de Bonapartisten. Deze laatsten verheerlijkten Napoleon I als held van de revolutie, schepper van vrijheid en gelijkheid en redder des vaderlands. Zij waren het ook die in 1840 erin slaagden om de stoffelijke resten van de grote keizer vanuit St. Helena te doen overbrengen naar Frankrijk om met militaire eer te worden bijgezet in de Dôme des Invalides in Parijs. Sedertdien is dus de in diens testament neergelegde wens vervuld "om te rusten aan de oevers van de Seine, temidden van dit Franse volk dat ik zo heb lief gehad." Van deze hernieuwde Napoleon-verering werd dankbaar gebruik gemaakt door Charles Louis Bonaparte, de op 20 april 1808 te Parijs geboren zoon van Louis, koning van Holland, en Hortense de Beauharnais, stiefdochter van Napoleon I. Deze Charles Louis was sedert de vroeg-tijdige dood in 1832 van de zoon van de grote keizer en

diens tweede echtgenote Marie Louise van Oostenrijk, hoofd van de Bonaparte-familie. Meermalen had hij zijn politieke ambities naar het voorbeeld van zijn illustere oom trachten waar te maken. Aanvankelijk zonder succes. In 1848 werd hij echter tot president van de Franse Republiek gekozen. Via een bloedige staatsgreep trok hij in 1851 de wetgevende macht naar zich toe. Een jaar later, op 2 december 1852, dezelfde datum waarop in 1804 Napoleon I zich tot keizer had gekroond, verkreeg hij bij plebiscliet de keizerlijke waardigheid, die hij aanvaardde onder de naam van Napoleon III. Heel zijn bewind was geënt op de in die jaren herleeft cultus van Napoleon I en op de imitatie van de beroemde voorganger. Een belangrijk onderdeel van de verering was gebaseerd op diens militaire successen die Frankrijk glorie en roem hadden bezorgd. Daarop inspelen zou ongetwijfeld politiek gewin opleveren. Vandaar dat Napoleon III de militairen en oud-gedienden die door de vorige regeringen naar de achtergrond waren gedrongen, weer op de voorgrond plaatste. In dit licht moet niet alleen het besluit van 1854 tot het uitvoeren van het legaat van Napoleon I worden gezien, maar ook dat van 1857 tot het slaan van de bronzen Sint Helena-medaille ten behoeve van al diens oud-militairen. Bekendmaking van deze Franse keizerlijke besluiten vond in Nederland plaats in de Staatscouranten van respectievelijk vrijdag 18 augustus 1854 (no.194) en van zondag 16 en maandag 17 augustus 1857 (no.193).

Het Legaat

In het aangehaalde nummer van de Staatscourant van 18 augustus 1854 werd bekend gemaakt dat in de Franse "Moniteur" van de dag ervoor een keizerlijk besluit was afgekondigd, waarbij, behouders goedkeuring van de wetgevende kamers, een som van acht miljoen francs uit de middelen van de dienst van 1854 beschikbaar was gesteld om te dienen tot uitvoering, zoveel mogelijk, van de uiterste wilsbeschikkingen van keizer Napoleon I. Deze had in zijn testament over zeer aanzienlijke geldsommen die hij van de Franse schatkist vorderde of terugvorderde, beschikt ten voordele van particulieren, steden en legerkorpsen, die voor zijn zaak bijzondere ijver getoond of grote verliezen geleden hadden. Spoedig na zijn troonsbeklimming was door Napoleon III een commissie benoemd om te onderzoeken in hoeverre de veranderde tijdsomstandigheden en de beperkte geldmiddelen toelieten thans nog de schuld te voldoen die onbetwistbaar door het testament van Napoleon I op Frankrijk was gelegd. Volgens het rapport van deze commissie was er een bedrag van minstens acht miljoen francs nodig om aan de bedoelingen van de testateur, zoveel thans nog mogelijk was, enigermate te kunnen voldoen. Tot zover de bekendmaking.

De uitwerking

Als gevolg van deze publicatie waren zowel op Buitenlandse Zaken, als bij het Nederlands gezantschap te Parijs vele verzoeken van gewezen Franse militairen ontvangen om in aanmerking te komen voor een uitkering uit Napoleon's testament. Dit mag althans worden afgeleid uit een brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 18 mei 1855, no. 36, aan de gouverneur van

Limburg. Daarin deelde hij mede dat volgens berichten van de Franse gezant door de commissie, ingesteld bij keizerlijk decreet van 5 augustus 1854, in beginsel werd aangenomen dat de aanspraken zouden worden toegelaten. De Franse regering had echter te kennen gegeven dat het wegens het grote aantal van de aanvragen en de beperktheid van de bij genoemd decreet beschikbaar gestelde geldmiddelen, niet mogelijk was op alle verzoeken gunstig te beschikken. Daarom moest een selectie worden gemaakt. Alleen in aanmerking voor behandeling kwamen aanvragen die vergezeld gingen van bewijzen van leven en van dienststaten van de oud-militairen alsmede van inlichtingen over hun sociale positie en aanzien in hun woonplaats. Als zij overleden waren, moesten de akten van de burgerlijke stand worden overgelegd die bewezen dat hun weduwen en kinderen resp. getrouwd waren met de overleden militair en geboren uit dit huwelijk etc. Gevraagd werd om spoedige toezending van de vereiste stukken betreffende een tachtigtal op bijgevoegde lijst vermelde personen. De minister wilde de stukken op tijd bij het Nederlands gezantschap in Parijs hebben. Vandaar dat hij op spoedige afdoening aandrong. Dat ministerieel schrijven bracht mede dat de gouverneur op 23 mei aan 36 gemeenten waarin de veteranen woonden, een brief liet uitgaan met een soortgelijke inhoud.³⁾ Nadat de aangeschreven gemeentebesturen de gevraagde inlichtingen over de gewezen militairen hadden verstrekt, werden deze door de gouverneur aan de minister van Buitenlandse Zaken gezonden bij brief van 14 juli 1855.³⁾ In augustus 1855 werden de minister op diens verzoek van 7 augustus, no. 23, nog nadere ontbrekende bescheiden toegezonden.⁴⁾ Vervolgens werd er bijna twee jaar niets meer over deze zaak vernomen. In die tussentijd toog in Frankrijk de bij keizerlijk besluit van 7 mei 1856 ingestelde commissie, belast met de uitbetaling Napoleon's legaten, aan het werk.

De toewijzing

Dan, bij brief van 8 juli 1857, kabinet no. 465, stelde de minister van Binnenlandse Zaken de gouverneur ervan in kennis, dat bij Buitenlandse Zaken een missive van de Franse gezant was ontvangen. Daarin werd bekendgemaakt dat de commissie, belast met het verdelen van 200.000 francs, beschikbaar gesteld door de keizer der Fransen naar aanleiding van het legaat van Napoleon I ten behoeve van thans buiten Frankrijk verblijf houdende oud-militairen, haar werk had voltooid. Genoemd bedrag was toegewezen aan 500 legatarissen tegen 400 francs per hoofd. Van deze 500 woonden er 46 in Nederland. Tegen de beslissing van de commissie was geen tegenspraak of reclame mogelijk. Overgang op erfgenamen van een inmiddels overleden legataris was niet mogelijk. Zijn deel zou overgaan op personen die op reeds gemaakte supplementaire lijsten stonden vermeld. Voorts had de gezant verzocht na te gaan of de op de lijst voorkomende personen nog in leven waren en de onderscheiding waardig. Binnenlandse Zaken vroeg nu aan de gouverneur hem over deze vragen te informeren met betrekking tot de 20 op de Limburgse lijst voorkomende personen. Uit het vorenstaande blijkt dat er in de regeling flink gesnoeid was. Niet alleen waren nu weduwen en wezen van militairen uitgesloten, maar ook was het aantal uitkeringsgerechtigden gereduceerd van 80 naar twintig.

Daaraan zal niet vreemd zijn dat van de 80 op de oorspronkelijke lijst van 1855 voorkomende personen het merendeel geen dienststaat of enig andere bewijsstuk van militaire dienst kon overleggen. Bij de twintig uitverkorenen waren er maar zes die ook op de oorspronkelijke lijst hadden gestaan.

Op de lijst die als bijlage gevoegd was bij bovengenoemde brief van Binnenlandse Zaken dd. 8 juli 1857 stonden in alfabetische volgorde:

1. **Cobben, Gerard uit Maastricht;**
2. **Detrie, Jean uit Maastricht;**
3. **Doyen, Lambert uit Maastricht;**
4. **Gennet, Lambert uit Stevensweert**, met de opmerking: ingelijfd in het 112e Regiment op 14 Brumaire XII (6 november 1803). Onder-luitenant 14 augustus 1813. Nam deel aan de veldtochten in Oostenrijk en Pruisen. Is weduwnaar en heeft meerdere kinderen. Wordt geacht in zijn gemeente en geniet een pensioen als majoor in Indische dienst;
5. **Geerits, Mathieu uit Boorseme;**
6. **Heijnen, Sebastien uit Swalmen**, met de opmerking: ingelijfd in het 48ste Regiment Infanterie op 20 februari 1807. Overgegaan naar het 119e Regiment per 1 juli 1808;
7. **Jeuken dit Jolbein, Guillaume uit Beegden;**
8. **Kerkhoffs, Jean Pierre uit Maastricht;**
9. **Krol, Jean Guillaume uit Thorn;**
10. **Levi, Jonas Merler François uit Venlo;**
11. **Linckens, Antoine uit Strucht**, met de opmerking: ingelijfd in het 48ste Regiment op 28 januari 1807. Overgegaan naar het 119e per 1 juni 1808. Nam deel aan de veldtochten van 1807 tot 1810.
12. **Muller, Michel uit "Bons";**
13. **Nijst, Guillaume uit Maastricht;**
14. **Schreurs, Jean uit Roggel;**
15. **Schröder Jean uit Horst;**
16. **Stein, Conrad uit Venlo;**
17. **Timmermans, Gerard uit Hunsel**, met de opmerking: heeft gediend bij het 4e Regiment infanterie, gepensioneerd in 1809. Aanvrager is niet in staat in zijn levensonderhoud te voorzien. (Vanwege de in vroegere veldtochten opgelopen verwondingen, zoals de burgemeester later verklaarde.)
18. **Van de Berg, Henri uit Maastricht**, met de opmerking: heeft gediend bij het 100ste Regiment van 20 mei 1803 tot 24 juni 1807. Heeft een been verloren in de slag bij Jena. Werd opgenomen in het Hotel des Invalides te Parijs maar verliet dit weer in 1815.
19. **Van den Boorn, Christophe uit Gronsveld;**
20. **Brochier, Dominique, een Fransman uit Venlo.**
(Vermoedelijk later toegevoegd, gezien de plaats op de alfabetische lijst)

Per brief van 13 juli 1857 bracht de gouverneur het verzoek over aan de burgemeesters van de betrokken gemeenten. Tegelijkertijd deelde hij de minister mede, dat **Geerits** niet op de lijst hoorde omdat Boorseme in de Belgische provincie Limburg lag.⁵⁾ Nadat de gouverneur de antwoorden van de onderscheiden burgemeesters had ontvangen, berichtte hij de minister 24 juli dat vijf personen overleden waren, te weten **Detrie** 21 februari 1855, **Levi** 14 mei 1857, **Schreurs** 9 september 1856, **Schröder** 28 januari 1856 en **Van den Boorn** 25 december 1855. De overigen waren allen in leven en de onderscheiding waardig. In een vervolgbrief dd. 5 augustus

bracht hij de minister er van op de hoogte dat ondanks naspeuringen de woonplaats van **Muller** niet te achterhalen was. De plaats **Bons** was onbekend in Limburg. "Men meent intusschen te weten, dat hij te Zaltbommel domicilie zou hebben."⁶⁾

De minister van Binnenlandse Zaken deelde de gouverneur 13 augustus 1857 mede van zijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken vernomen te hebben dat inmiddels verscheidene als legataris van Napoleon I aangewezen militairen waren overleden. Op de suppletoire lijst was gebracht **Henri van der Schoor uit Heythuysen**. Of deze persoon nog in leven was en de onderscheiding waardig wilde de minister weten. In een ambtsbericht berichtte de burgemeester van die plaats de gouverneur dat deze persoon, zoon van Godefridus en Joanna Beren, geboren 23 maart 1782, nog in leven was. Hij was van onberispelijk gedrag, leidde een geregeld leven en genoot daardoor het vertrouwen der ingezetenen. De onderscheiding was daarom terecht. De gouverneur kon daarop de minister bevestigend op zijn vragen antwoorden.⁷⁾

Bij brief van 2 oktober 1857, kabinet no. 465, informeerde de minister de gouverneur dat wederom een provinciegenoot van de suppletoire lijst van legatarissen in aanmerking kwam voor uitbetaling. Het betrof **Jan Bongarde uit Swalmen** als die persoon tenminste in leven was en de onderscheiding waardig. De burgemeester van Swalmen moest de gouverneur op de betreffende vragen echter mededelen dat **Jan Baumgardt** 15 februari 1856 was overleden en een weduwe **Dias Maria Manuella** met verscheidene kinderen in armoedige staat had achtergelaten. Een en ander werd door de gouverneur aan de minister doorgegeven.⁸⁾

Opnieuw kwam bij de gouverneur van de minister bericht binnen dat vier personen van de suppletoire lijst voor uitkering in aanmerking kwamen. In de desbetreffende brief van 24 november 1857, kabinet no. 465, werden genoemd:

Luitenant-generaal de Stuers uit Maastricht;
Mathieu Rosier uit Sint Pieter (Maastricht);
Martin Vaessen uit Nieuwenhagen;
Mathieu Mahr uit Sittard.

Wederom werden de gebruikelijke vragen gesteld over het in leven zijn van de personen en het waardig zijn van de onderscheiding, en zo ja, om de - nu tegelijkertijd toegezonden - kwitanties (zie volgend paragraafje) ondertekend te retourneren. De gouverneur kon op 2 december deze vragen via de ambtsberichten van de burgemeesters bevestigend beantwoorden onder gelijktijdige terugzending der kwitanties.⁹⁾

De uitbetaling

Reeds op 25 augustus 1857 had de gouverneur vanuit Den Haag bericht ontvangen over de uitbetaling van de legaten ten bedrage van 400 francs. Deze zou geschieden via kwitanties, ondertekend door de legataris of, als deze niet kon schrijven, door een notaris, en gelegaliseerd door de burgemeester der gemeente én de gouverneur der provincie. De eerste uitbetaling zou geschieden aan de 13 van de oorspronkelijke lijst overgebleven oud-militairen, nadat van hen de bijgevoegde kwitanties waren ontvangen. De Gouverneur verwittigde de burgemeesters en verzocht hun de kwitanties ondertekend en gelegaliseerd aan hem te retourneren. Op 8 september kon de gouverneur aan het

verzoek van de minister voldoen. Daarbij zag hij evenwel over het hoofd dat de kwitanties ook door hém gelegaliseerd moesten worden! Gevolg was dat hem de stukken werden geretourneerd. Het spreekt vanzelf dat de de gouverneur zich haastte om per kerende post deze fout te herstellen.¹⁰⁾ Een kleine week later, op 17 september, stuurde de minister de kwitantie voor Van der Schoor met hetzelfde verzoek. Via de burgemeester van Heythuysen kon de gouverneur aan dit verzoek voldoen.¹¹⁾

Blijkens mededeling van de Franse gezant - zo schreef de minister aan de gouverneur op 24 september - werd het legaat van 400 francs uitbetaald tegen een koers van f. 56,- voor 120 francs. Na aftrek van kosten zowel te Parijs als bij het gezantschap bedroeg het uit te betalen bedrag f. 184,64. In verband hiermede had hij aan de gouverneur een bedrag overgemaakt van f. 2400,32 voor de 13 personen die op de oorspronkelijke lijst stonden. Conform verzoek berichtte deze de minister de goede ontvangst met de toezegging van de burgemeesters voor uitbetaling zorg te dragen.¹²⁾ Wat de uitbetaling betreft dient gewezen te worden op een staaltje van kruideniersgeest. Wat was namelijk het geval? Hoewel de provincie een som ontving van 13 x f. 184,64 voor genoemde 13 personen - voor de ontvangst waarvan de gouverneur tekende - maakte zij aan de betrokken gemeenten een bedrag van f. 184,04 voor iedere uitkeringsgerechtigde over. Zoals Parijs en het gezantschap kosten in rekening hadden gebracht, zo meende ook de provincie kennelijk f. 0,60 kosten in mindering te moeten brengen! Deze handelwijze werd ook bij de nog nader te noemen legatarissen toegepast.

Zo ontving de gouverneur op 14 oktober 1857 voor uitbetaling aan Van der Schoor f. 184,64, maar verzocht hij de burgemeester op 17 oktober f. 184,04 uit te betalen.¹³⁾ En voor De Stuers, Rosier, Vaessen en Mahr werd door Den Haag op 21 december 1857 in totaal 4 x f. 184,64 = f. 738,56 overgemaakt. Ieder der vier betrokken burgemeesters kreeg vervolgens van de provincie ter uitbetaling aan de gegadigden "na aftrek van de daarop gevallen kosten" een bedrag van f. 184,04.¹⁴⁾

Luitenant-generaal de Stuers

De generaal had, nadat hij op de hoogte was gebracht dat hem een legaat van Napoleon was toegekend, op 25 november 1857 aan de burgemeester van Maastricht geschreven dat hij het geld aan vier oud-militairen wilde geven, twee door hem aan te wijzen en twee door de burgemeester. Zelf stelde hij voor zijn bode **Bellefroid** en **Jacob van der Heijden**. Daarop schreef de burgemeester hem op 14 december terug dat hij van zijn kant graag de twee oudste, hem bekende soldaten wilde voordragen, mits het de goedkeuring van de milde geveer kon wegdragen. Dat waren **J. Goffin** en **J.C. Geurts**. De Stuers verklaarde zich per kerende post akkoord. Inmiddels had Geurts, die zeker iets bij geruchte had vernomen, al op 7 december aan de burgemeester zijn dienststaat beschreven. Daarin meldde hij dat hij oud-wachtmeester was van keizerlijke Garde; dat hij in dienst was getreden 4 oktober 1801 en gebleven tot de capitulatie te Fontainebleau. Voorts dat hij had deelgenomen aan de campagnes van Texel en Ulm in 1805, in Pruisen in 1806, in Zweden van 1808 tot 1812, Spanje in 1813 en Frankrijk in 1814; dat hij meermalen was gewond en

lijdende aan zware gebreken, waardoor hij niet meer kon lopen.

Nadat de gouverneur op 23 december 1857 had bericht dat hij het geld voor De Stuers aan de burgemeester had doorgestuurd, verdeelde deze het bedrag van f. 184,04 in vier gelijk delen. Aan ieder van bovengenoemde oudstrijders werd, omgerekend in francs, uitgekeerd een bedrag van 97 francs en 89 centimes, waarvoor zij een kwitantie tekenden. De kwitanties werden 30 december door de burgemeester aan jonkheer De Stuers toegezonden.¹⁵⁾

Genealogische gegevens der legatarissen

In een tijdschrift als het onze mogen naar mijn mening genealogische gegevens van de besproken personen niet ontbreken. Vandaar dat ik nu deze gegevens, voor zover aan mij bekend, laat volgen in de volgorde zoals zij in de bijdrage voorkomen.

De oorspronkelijke lijst

1. Gerard **Cobben**, gedoopt te Gronsveld 5 december 1782, zoon van Johannes Wilhelmus en Maria Anna Jacobs, † Maastricht 1 oktober 1858 (folio 120). Was toen weduwnaar van Elisabeth Thieleman, * Sas van Gent in Zeeland en † Maastricht 15 maart 1857 (folio 49) in de leeftijd van 73 jaar.
2. Lambertus **Doyen**, gedoopt te Gronsveld 6 augustus 1777, zoon van Lambert en Maria Anna van den Boorn, † Maastricht 8 oktober 1857 (folio 167). Werd toen genoemd gepensioneerd wachtmeester, ridder der militaire Willems-orde, vierde klasse, en van de Franse orde van het Legioen van Eer. Huwde 1) te Roermond 14 mei 1817 (akte 104) als maréchal de logis van de 4e compagnie van het Regiment Lichte Dragoniers in garnizoen te Roermond, en ridder der militaire Willems-orde vierde klasse, de achttienjarige Maria Gertrudis Deman, * Roermond 1 Pluviôse VII (20 januari 1799), dochter van Petrus Antonius en Maria Joanna van Vorst, † Maastricht 10 maart 1824 (folio 36). als echtgenote van Doyen, die toen wachtmeester was van het Regiment Lichte Dragoniers No. 4 in garnizoen te Maastricht. Huwde 2) als gepensioneerde, te Heer 12 april 1828 (akte 27) Anna Elisabeth van Engelshoven, * Heer 20 maart 1792, dochter van Hardwigus en Anna Maria Bonten, † Heer 6 juni 1835 (akte 41).
3. Lambert **Gen(n)et**, van wie ik geen gegevens heb gevonden buiten de opgave van het ministerie, waaruit blijkt dat hij in 1803 in Franse dienst was getreden. Dit zou betekenen dat hij omstreeks 1783 was geboren. Hij is niet in Stevensweert gestorven waar hij 29 september 1857 nog woonachtig was. Op die datum tekende hij namelijk de kwitantie voor ontvangst van het legaat. Wel woonde er in die tijd een Mathijs Joseph Genet, gehuwd met Francisca Schrikker, dochter van Johan Hendrik en Francisca Pietersen, * in Amsterdam, † Stevensweert 11 juli 1852 (akte 23), 39 jaar oud. Mathijs Joseph overleed in Stevensweert 4 februari 1860 (akte 3). De overlijdensakte vermeldt dat hij gepensioneerd kapitein was met de rang van majoor bij het Oost-Indische leger en ridder der militaire Willems-orde vierde

- klasse. Hij was 66 jaar en geboren in Luik. De woorden "zoon van" zijn echter doorgehaald. Het zou kunnen zijn dat Lambert familie van hem was en bij hem heeft ingewoond tot diens dood waarna hij uit de gemeente is vertrokken naar een plaats buiten de provincie.
4. Sebastianus **HEIJNEN**, * Swalmen 10 mei 1787, landbouwer, zoon van Joannes en Barbara van den Broek, † Swalmen 20 juni 1866, 79 jaar, ongehuwd (akte 17).
 5. Guillaume **Jeuken dit Jolbein**. Ook van hem is mij niets anders bekend dan dat hij 30 september 1857 nog in de gemeente Beegden woonde, toen hij de kwitantie voor de ontvangst van het legaat tekende met W. Jeuken. De burgemeester legaliseerde zijn handtekening toen als zijnde van "Guillaume Jeuken dit Jolbein". Mij is wel een Wilhelmus Jeukens uit Oost-Maarland bekend, 4 mei 1784 gedoopt in de parochie Breust-Eijsden waartoe ook Oost-Maarland behoorde, als zoon van Joannes en Maria Jansen. Vorenstaande persoon uit het uiterste zuiden van de provincie is zonder bewijs niet te vereenzelvigen met W. Jeuken in het Midden-Limburgse Beegden. Een eventueel huwelijk en zijn overlijden zijn in het rijksarchief niet gevonden.
 6. Johannes Petrus **Kerckhoffs**, * Beek 2 september 1781, zoon van Petrus en Maria Sophia Vreen, † Maastricht 22 augustus 1863, rentenier, ridder van het Legioen van Eer (folio 118). Huwde (als ridder) te Heer 23 januari 1823 (akte 5) met Maria Joanna Dupont, * Scharn-Heer 26 juli 1775, dochter van Christiaan en Joanna Slijpen, † Maastricht 7 augustus 1837 (folio 115).
 7. Jean G. **Krol**, gedoopt te Maastricht, St. Martinusparochie, 2 januari 1786 met de voornamen Joannes Wilhelmus Christianus, zoon van Joannes Nicolaas en Maria Anna Tronchon (DTB 92-283), † Thorn 3 november 1863 (akte 27). In deze akte wordt hij aangeduid als gepensioneerd kapitein van het voormalige Franse keizerrijk, echtgenote van Catharina Hubertina Christina Krol. Van het huwelijk noch van de echtgenote zijn gegevens bekend.
 8. Antonius **Linckens**, * Strucht, maar gedoopt in de parochie Schin op Geul, waartoe Strucht behoorde, op 29 maart 1787 onder de naam Leinckens, zoon van Petrus en Cornelia Houppermans, † Strucht 7 juni 1872 (akte 5).
Huwde te Strucht 24 juni 1812 (akte 8) met Maria Gertrudis Geerkens, * Strucht, maar gedoopt in Schin op Geul 16 mei 1788, dochter van Leonardus en Anna Ursula Emonds, † Strucht 4 april 1872 (akte 4).
 9. Guillaume **Nijst**, gedoopt te Maastricht, St. Nicolaasparochie 18 september 1778 (DTB 82-15) onder de naam Wilhelmus Lucas **Niest**, zoon van Wilhelmus Niest en Anna Maria Hellinckx, † Maastricht 22 februari 1860 (folio 29) als W.L. Nijst.
Huwde, plaats en datum onbekend, 1) Anna Palombard, † Maastricht 2 januari 1847 (folio 2) 64 jaar, geboren te Queti in de Abruzzes, Koninkrijk Napels, dochter van Jan Palombard en Petronella Detentore. Willem Nijst was bij haar overlijden "dienaar van politie".
Huwde, als W.L. Nijst, 2) te Maastricht 13 januari 1848 (folio 8) Maria Anna Thijssen, * Petersheim-Lanaken (België) 27 oktober 1790, wonende in Maastricht, sedert 20 augustus 1845 weduwe van Hermannus Mobers uit Gulpen, dochter van Hendrik Thijssen uit Wolder en Catharina Claessens uit Lanaken. Bruidegom Nijst was toen stadskeurmeester van het slachtvee. Maria Anna Thijssen † Maastricht 7 februari 1864 (folio 44).
 10. Conrard **Stein**, * te Saas in Zwitserland 31 oktober 1771, gepensioneerd sergeant, wonende te Venlo, zoon van Michaël Stein, hovenier, en Amelia Steinhauer, † Venlo 11 juli 1865 (akte 113), 93 jaar.
Huwde te Venlo 2 oktober 1824 (akte 41) met Maria Magdalena Philippina Thomas, * Nijmegen 24 juli 1779, dochter van Conrard Thomas, militair, († Woensdrecht, Noord Brabant, 27 november 1808) en Margaretha Jung († Haarlem 31 mei 1807), weduwe van Johan Peter Orlop, gepensioneerd sergeant († Brussel 11 januari 1823). Zij overleed te Venlo 18 april 1864 (akte 52).
 11. Gerard **Timmermans**, gedoopt te Grathem 14 april 1789, zoon van Maria Timmermans, † Hunsel 12 februari 1862 (akte 4).
 12. Henri Pierre **van de Berg**, de oorlogsinvalid, * Thimister, provincie Luik in België - volgens het bevolkingsregister in 1786 maar m.i. eerder in 1782/1783 gelet op zijn in diensttreding als militair - zoon van Georges en Adelaïde Simens, † Maastricht 10 februari 1862, (folio 21), gepensioneerd soldaat, 79 jaar, weduwnaar van Catharina Goemoets. Volgens het bevolkingsregister 1850-1860 (23-4600) heette zij Googmots, geboren in 1782 in Limburg, in maart 1852 opgenomen in het ziekenhuis Calvarinberg en aldaar overleden 12 april 1855. Een overlijdensakte onder die namen was onvindbaar. In het archief van de burgerlijke instellingen van weldadigheid te Maastricht, vond ik haar terug in de stamboeken van het ziekenhuis onder stamregisterno. 12.000 (Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht, inv. no. 5174 en 5176). Volgens deze boeken was zij opgenomen 24 februari 1852 onder de naam Catharina Duchateau, 71 jaar, echtgenote van Pieter van den Berg, en overleden 12 april 1855. Ook volgens overlijdensakte no. 70 van de burgerlijke stand is Catharina Duchateau, dochter van Gillis en Adriana Willems en echtgenote van Pieter van den Berg, gepensioneerd soldaat, op die dag overleden in de leeftijd van 74 jaar. Volgens deze akte was zij in Maastricht geboren. Dat zou dan moeten zijn geweest omstreeks 1781. Het echtpaar Duchateau-Willems liet echter pas op 11 augustus 1793 te Maastricht, St. Martinusparochie, een kind, genaamd Laurentius, dopen (DTB 94-29). In de doopakte worden de ouders overigens aangeduid als Laurentius Stas Duchateau en Hendrina Willemsen. Catharina zal in een andere garnizoensplaats zijn geboren. Haar vader was namelijk kanonnier geweest zoals de akte van zijn overlijden op 6 mei 1824 te Maastricht (akte 59) vermeldt. Hij was toen 65 jaar oud, geboren in Zichen-Zussen-Bolder (Belgisch Limburg), zoon van Eustachius en Elisabeth Tilkin en echtgenoot van Hendrina Willems. In deze akte heet de overledene weer Egide (= Gillis). Dat Catharina werkelijk een zus is van Laurens Duchateau jr. voornoemd blijkt uit de akte van diens tweede huwelijk in 1825 (folio 145), waar onder de getuigen wordt genoemd zijn ZWAGER Hendrik Pieter van de Berg, gepensioneerd soldaat.
 13. Dominique Casimir Montan **Brochier**, * Buis, depar-

tement de la Drôme, 19 mei 1772, zoon van Alexander en Magdalena Lespaulière, † Venlo 9 januari 1858 (akte 8) als gepensioneerd officier van het Franse leger.

Huwde onder zijn roepnaam Casimir te Venlo 3 Nivôse X (24 december 1801) - folio 9 - als luitenant bij het 1ste Bataljon Sapeurs in garnizoen te Venlo, met Maria Elisabeth Jeanne Mooren, * Venlo 30 mei 1781, dochter van Jean Pierre en Gertrude Jeanne Huberts, † Venlo 31 oktober 1869 (akte 209).

De suppletoire lijst

14. Hendricus **van den Schoor**, Heythuysen 23 februari 1782, zoon van Godefridus en Joanna Beren, † Heythuysen 13 mei 1860 (akte 17), 78 jaar, ongehuwd, althans zonder vermelding van echtgenoot of weduwnaar van.

15. Hubertus Joannes Josephus Lambertus **ridder de Stuers**, * Roermond 16 november 1788 en diezelfde dag gedoopt. Volgens het doopregister zoon van Zijne Majesteijts Raed ende momboir Petrus Josephus Bernardus Stuers, wonende te Roermond, geboren te Turnhout, en van Vrouwe Petronilla Joanna Aloysia de la Court, geboren te Gemert. Doopgetuigen Lambertus Josephus Joannes de la Court, advocaat patrocineerende voor den Souvereijnen Hove van Gelderland, wonende te Roermond, en Vrouwe van Brandenstein, geboren Stuers, wonende te Well, voor wie opgetreden is mejuffrouw Mechtildis à Campo, wonende te Roermond. Hij overleed te Maastricht 13 april 1861 (folio 60). In de overlijdensakte wordt vermeld dat de overledene gepensioneerd generaal-majoor was, oudopperbevelhebber van het Oost-Indische leger, commandeur der orde van de Nederlandse Leeuw, ridder der Militaire Willems-orde derde klasse, groot-officier der orde van de Eikenkroon, officier van het Legioen van Eer, lid der Ridderschap van het hertogdom Limburg, oud-lid der Provinciale en Gedeputeerde Staten van Limburg en van de gemeenteraad van Maastricht.¹⁶⁾

Over zijn militaire diensttijd lezen we in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, Leiden 1912, 2e deel, blz. 1390 - 1391, dat hij in 1805 in Franse dienst was getreden. Tijdens de veldtochten in de jaren 1812 tot 1815 was hij adjudant-majoor der infanterie. In 1815 ging hij als luitenant-kolonel der cavalerie over in Nederlandse dienst. Later diende hij in het leger in Nederlands Indië. In 1830 kwam hij naar Nederland, waar hij benoemd werd tot generaal-majoor commandant van het leger. Dit bleef hij tot zijn pensionering in 1835.

De Stuers huwde 1) te 's-Hertogenbosch 15 oktober 1830 met jonkvrouwe Cornelia Catharina Antoinetta Paulina de la Court, * Den Bosch 13 maart 1802, † op zee 12 oktober 1831, dochter van Jonkheer mr. Paulus Emmanuël Antonie en van Maria Johanna Theresia van Bommel.

Huwde 2) te Brussel 28 augustus 1838 - ingeschreven in het huwelijksregister van Maastricht 2 oktober 1839 (folio 115) - met Hortense Josephine Constance Beijens, rentenierster. De Stuers was toen, samen met zijn moeder die weduwe was, woonachtig in 's-Heerenberg in huize Boetselaersburg. De bruid woonde in Brussel en was daar geboren 20 november 1814 als dochter van Jean Baptiste Justin, in leven

advocaat bij het voormalig hooggerechtshof te Brussel, en van vrouwe Isabella Constance Adelade Fonteyne, rentenierster wonende te Brussel. Hortense overleed 28 mei 1869 te Parijs, in het 8ste Arrondissement aan het adres Cours de la Reine no. 28 - akte ingeschreven in het overlijdensregister van haar woonplaats Maastricht 22 november 1869 (folio 158).¹⁷⁾

16. Mathias **Rosier**, landbouwer, gedoopt te Sint Pieter 5 juli 1783, zoon van Mathias en Christina Henderix, † aldaar 21 november 1866 (akte 33). Huwde te Sint Pieter 21 juni 1821 (folio 370) met Maria Cornelia Rosier, gedoopt Sint Pieter 14 september 1781, dochter van Gerardus en Maria Anna Isermans, † aldaar 17 mei 1867 (akte 7).

17. Martin **Vaessen**, gedoopt te Heerlen 14 februari 1783, zoon van Martinus en Petronella Lenaarts, † Nieuwenhagen 20 maart 1860 (akte 9).

Huwde 1) te Nieuwenhagen 21 oktober 1816 (akte 43) met Anna Barbara Jongen, gedoopt te Schaesberg 10 februari 1782, dochter van Willem en Maria Agnes Hendrickx, † Nieuwenhagen 3 februari 1834 (akte 6). Huwde 2) te Nieuwenhagen, waar hij toen veldwachter was, op 3 juni 1836 (akte 41) met Maria Agnes Cremers, * Schaesberg 22 oktober 1802, dochter van Hermannus en Sophia Kleijnen, † Heerlen 16 juni 1878 (akte 74).

18. Mathis Lambert **Mahr**, * Niederkruchten in het koninkrijk Pruisen, 1 september 1783, zoon van Martinus en Catharina Holthuysen, † Sittard 5 januari 1861 (akte 2) als echtgenoot van Maria Theresia Loijens. Huwelijksakte niet gevonden. Zij overleed te Sittard 4 april 1868 (akte 46) als Maria Theresia Louisa Loyens, 69 jaar, geboren en wonende te Sittard, dochter van Hyacinthus en Christina Elisabeth Wulf.

Dit zijn dus de achttien via het Franse gezantschap officieel aangewezen legatarissen. Resten nog de vier veteranen die door de welwillendheid van generaal De Stuers diens legaat mochten delen.

a. Lambertus Joannes **Bellefroid**, loonknecht te Hulsberg, * Tongeren (België) 19 april 1786, zoon van Nicolaas, koopman te Tongeren en Maria Catharina Vandermeer, † Maastricht 18 juni 1871 (folio 80). Hij was toen bode bij het gemeentebestuur. Huwde te Hulsberg 25 september 1814 (folio 70) met Maria Helena Speissen (Speessen), * Aalbeek (gemeente en parochie Hulsberg) 18 mei 1791, dochter van Jean Speessen en Anna Catharina Willems uit Wijnandsrade, † Maastricht 22 februari 1867 (folio 27).

b. Jacobus **van der Heijden**, gepasporteerde dragonder van het Regiment Lichte Dragonders nummer 4, wonende te Maastricht, voorheen in garnizoen, * Oud-Beijerland, provincie Zuid-Holland, 7 april 1792, zoon van Pieter van der Heijden, - die blijkens verklaring van de vrederechter van Oud-Beijerland dd. 24 december 1819, afgegeven op grond van vier getuigenverklaringen, ongeveer tien jaar geleden door de Franse gendarmerie was weggevoerd naar een onbekende bestemming en sedertdien spoorloos - en van Maria van der Linden, wonende te Oud-Beijerland. Jacob overleed te Maastricht 14 maart 1872 (folio 36).

- Huwde te Maastricht 14 september 1820 (folio 130) met Maria Catharina Overhoff, naaister, gedoopt te Maastricht, St. Catharinaparochie, 9 september 1788 (DTB 27-23), dochter van Pieter, kleermaker, en van Joanna Catharina Craenen, † Maastricht 1 januari 1874 (folio 2).
- c. Johannes **Goffin**, kanonnier 1e klasse bij de artillerie-garnizoenscompagnie, artillerie-magazijnknecht, gedetacheerd te Maastricht, * Culemborg, provincie Gelderland, 4 september 1780, zoon van Lambert **Goffeijn**, gepensioneerd geweermaker, en van Maria Anna van Middelkoop, † Maastricht 21 november 1864 (Bijvoegsel folio 21).
Huwde 1) Hermina Janssen, geboren te Dalfsen, provincie Overijssel, dochter van Herman en Catharina Teekmans, † Maastricht 7 november 1830 (folio 22), in de leeftijd van 56 jaar. Bij dat overlijden was Goffin bij de 5e artillerie-garnizoenscompagnie in subsistentie bij het 3e bataljon veldartillerie in Maastricht.
Huwde 2) te Maastricht 5 mei 1831 (folio 44) Anna Maria Lossé, * Hasselt (België) 5 Pluviôse VI (24 januari 1798), wonende te Maastricht, dochter van Lodewijk en Joanna Paasmans, † Maastricht 7 september 1857 (folio 150). Zij was weduwe van Arij Hofland, geboren te Schiedam, die blijkens de registers van het ministerie van Marine op 6 maart 1828 als konstabelmaat op Zijner Majesteits brik "Panter" was overleden.
- d. Jan Christiaan **Geurts**, brigadier der marechaussée, nadien stadspoorier, * Smeermaas-Lanaken (België) 25 december 1783, zoon van Joannes en Maria Daems, † Maastricht 19 april 1860 (folio 53).
Huwde te Maastricht 9 augustus 1821 (folio 97) met Anna Margaretha Simaijs, gedoopt te Maastricht, St. Jacobparochie, 9 juli 1790 (DTB 58-354), dochter van Joannes, werkman en van Helena Jacomijn, † Maastricht 5 november 1852 (folio 155).

De medaille van Sint Helena

Zoals in de inleiding reeds aangegeven, werd een drietal jaren later, mede onder druk van de veteranen, door Napoleon III bij decreet van 12 augustus 1857 bepaald dat aan alle Fransen en buitenlanders, die in de tijd van 1792 tot 1815 onder de Franse vlag, te land of ter zee, de wapenen gevoerd hadden, een bronzen gedenkpenning werd gegeven tot herinnering aan de grote oorlogen van dat tijdvak. Deze gedenkpenning gaf hij de naam van "Médaille de Sainte-Hélène". Op het bij de medaille behorend brevet was de tekst vermeld: "Napoléon Ier à ses compagnons de gloire, sa dernière pensée! Sainte-Hélène, 5 Mai 1821." Daaronder: "Le Grand Chancelier de l'Ordre Impérial de la Légion d'Honneur, certifie que M . . . (volgde de naam van de gedecoreerde), ayant servi durant la période de 1792 à 1815, a reçu la Médaille de Ste Hélène." was getekend . . . Helemaal beneden: "Inscrit à la Grande Chancellerie No. . . .". Deze medaille stond los van de hiervoren beschreven uitkering uit het legaat. Zij werd zoals het decreet bepaalde, toegekend aan **alle** oud-strijders. Daarom ontvingen alle legatarissen, voor zover niet overleden, ook de medaille. De voormalige militairen moesten als zij prijs stelden op de medaille, wel een daartoe strekkend

verzoek indienen bij Buitenlandse Zaken of rechtstreeks bij het Nederlands gezantschap te Parijs. Met de uitgifte werd nagenoeg aansluitend aan de uitbetalingen van het legaat begonnen. De eerste brief terzake in het Provinciaal Archief dateert van 14 december 1857. Daarin schreef de minister van Binnenlandse Zaken aan de gouverneur dat hij hem op verzoek van zijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken 15 St. Helena-medailles toezond. Iedere medaille met brevet was verpakt in een verzegeld pakket. Verzocht werd deze via de burgemeesters te doen uitreiken aan belanghebbenden. Uit verdere correspondentie blijkt dat bij overlijden van een begunstigde de medaille niet mocht worden uitgereikt aan de erfgenamen, maar moest worden teruggezonden aan de minister.¹⁸⁾ Voor het dragen van de medaille was toestemming nodig van de Kanselarij der Nederlandse Orden in Den Haag. Zo lezen we tenminste in het antwoord van de gouverneur op een desbetreffende vraag van de burgemeester van Sint Pieter namens Mathieu Rosier, hiervoor vermeld onder no. 16 der legatarissen.¹⁹⁾ Na de eerste zending van 15 medailles volgden met grote regelmaat de volgende: 30 december **1857**: 27 - 3 februari **1858**: 10 - 10 februari: 51 - 17 februari: 53 - 18 maart: 7 - 6 april: 31 - 30 april: 86 - 25 mei: 58 - 29 juli: 27 - 12 oktober: 29 - 30 december: 14 - 22 juli **1859**: 13 en 15 december: 2. Dit zijn er 420 in totaal.²⁰⁾ Bij dit aantal moet bedacht worden dat vele veteranen in 1857 reeds overleden waren. De aanvragers van de medaille waren, globaal genomen, in dat jaar zeventigers.

Slot

Van de 500 door Frankrijk geselecteerde legatarissen woonden er 46 in Nederland. Van deze 46 legatarissen verbleven er 18 in Limburg. Voorwaar geen gekke score! Verder verdient aandacht dat het begrip "collaboratie" nog niet was uitgevonden. De snorrebaarden van Napoleon werden graag vanwege hun ervaring overgenomen in het Nederlandse leger, met de opbouw waarvan in 1815 een begin werd gemaakt. Met name officieren maakten snelle promoties en niet weinigen bereikten de hoogste rangen in de legertop. Van deze oud-gedienden waren er gedecoreerd met de Franse ridderorde van het Legioen van Eer. Deze orde was ingesteld op 19 mei 1802 door het Wetgevend Lichaam op initiatief van - toen nog eerste Consul - Bonaparte als beloning voor militairen en burgers die zich voor Frankrijk verdienstelijk hadden gemaakt.²¹⁾ Eenmaal keizer bepaalde Napoleon op 11 juli 1804 dat de decoratie bestond uit een wit geëmailleerde ster met vijf dubbele stralen met in het midden, omgeven door een kroon van eiken- en laurierbladeren, aan één kant het hoofd van de keizer met de tekst "Napoléon, Empereur des Français" en aan de andere kant de Franse adelaar met bliksemschicht en het opschrift "Honneur et Patrie." Het ordelint was gevamd rood.²²⁾ In Nederlandse militaire dienst vervulden voormalige Napoleontische militairen hun taak onder nieuwe commandanten wederom tot tevredenheid. Op grond daarvan werden sommigen van hen (ook) begiftigd met de in 1815 onder Koning Willem I ingestelde Willemsorde als beloning van uitstekende daden van moed, beleid en trouw in militaire dienst, kortweg de Militaire Willemsorde. Het versiersel der orde bestaat in een wit geëmail-

leerd kruis met acht gouden geparelde punten. Op de armen van het kruis de woorden "voor Moed, Beleid en Trouw". Daarover ligt een Bourgondisch kruis, bestaande uit groene laurierstokken, saam verbonden door de gouden vuurslag; op de tegenzijde vervangen door een blauw geëmailleerd medaillon, waarop in het midden van een laurierkrans "W", alles gedekt door een gouden koninklijke kroon. Het lint is oranje met twee smalle donker blauwe strepen.²³⁾

Noten

1. Geraadpleegde literatuur o.a. *J. Presser, Napoleon, Historie en Legende*, Amsterdam/Brussel 1978, *J. Geijl, Napoleon voor en tegen*, Haarlem 1979, *Chambers biographical dictionary*, Edinburgh 1974.
2. Rijksarchief Limburg (RAL), Provinciaal Archief (PA), inv. no. 2316, verbaal gouverneur 23 mei 1855, agendano. 1992/6.
3. RAL, PA, inv. no. 2320, verbaal gouverneur 14 juli 1855, agendano. 2846/6.
4. idem inv. no. 2323, verbaal gouverneur 11 augustus 1855, agendano. 3275/4.
5. RAL, PA, inv. no. 508, kabinet (van de gouverneur) agendano. 4490.
6. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4499 en 4509.
7. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4516 en 4521.
8. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4552.
9. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4569.
10. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4523, 4541 en 4545.
11. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4549 en 4550.
12. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4551.
13. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4555.
14. idem inv. no. 509, kabinet agendano. 4569.
15. Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht, stukken gemeente-bestuur, deel I, band 1, inv. no. 492.
16. *Nederland's Adelboek 1952*, blz. 117, onder VIbis. Voorts ook *Nederland's Adelsboek 1964*, blz. 410: Bij K.B. van 20 april 1841, no. 94, werd H.J.J.L. de Stuers verheven in de Nederlandse Adel en aan hem de titel verleend van Ridder bij eerstgeboorte. Voorheen was zijn vader P.J.J.B. Stuers bij decreet van keizer Leopold II van Oostenrijk van 12 november 1791 verheven in de Rijksadelstand met toekenning van de erfelijke titel van Ridder en het recht om het partiuul "de" voor zijn naam te plaatsen.
17. *N.A.boek 1964*, blz. 413, onder VIIbis: de echtelieden De Stuers - Beyens waren ook de ouders van jhr. mr. Victor Eugène Louis De Stuers, * Maastricht 20 oktober 1843, † Den Haag 21 maart 1916, die als chef van de nieuwe afdeling Kunsten en Wetenschappen van het ministerie van Binnenlandse Zaken bekendheid kreeg door zijn activiteiten op het gebied van monumentenzorg, museum- en archief-beheer.
18. RAL, PA, inv. no. 509, kabinet agendano. 4586.
19. idem inv. no. 510, kabinet agendano. 25.
20. idem inv. no. 509 tot en met 513 op datum. Alle ministeriele brieven dragen - net als bij de legaten - weer het kabinet-nummer 465.
21. *Bulletin des Lois*, no. 192, Loi portant création d'une légion d'honneur, du 29 Floréal X, no. 1604. Bij de instelling bestaande uit vier graden: grands officiers, commandans, officiers en légionnaires.
22. *Bulletin des Lois*, no. 9, Décret Impérial sur la Décoration des membres de la Légion d'honneur, Au palais de Saint-Cloud le 22 Messidor XII, no. 107. De afbeeldingen aan de voor- en achterkant zijn in de loop der jaren veranderd. Alleen de tekst "Honneur et Patrie" is gebleven.
23. *Wet van 30 april 1815*, no. 5, Staatsblad 33. De dragers zijn allen Ridder, verdeeld over vier klassen: groot-kruisen, kommandeurs, ridder 3e klasse en ridder 4e klasse.

L.J. GUBBELS

Achttiende eeuwse roddel en bijgeloof in Stein

Het volgende relaas is afkomstig uit de Schepenbank van Stein uit 1726 (R.A. Maastricht). Het stuk is volgens mij interessant omdat identificatie van de personen vrij gemakkelijk is. Er worden meestal echtparen genoemd. Het betreft het verzoek aan de schepenen van het dorp door Beel op de Camp, om verschillende Steindenaren te ondervragen over het "gemoemel" dat over hem en zijn vrouw Catrijn Pepels in Stein de ronde doet. Hij wordt er namelijk van beticht dat hij, samen met zijn vrouw, het kind Berbke van Mathijs Goossens heeft betoverd.

De ondervragingen vonden op het kasteel der Baronie Stein (Vrije Heerlijkheid) onder eed plaats en werden ondertekend door de ondervraagden al dan niet met het bekende kruisje.

Het stuk is erg slordig geschreven. Maar vooral de vele doorhalingen, maken het erg moeilijk om het te lezen.

23 meij 1726

Primo comparerende Catrijn Didden weduwe Willem Janssen de welcke geciteert ende onder eede gevraeght

soo als ter hedendaeghse propositie van wegen Beel op den Camp en Catrijn Pepels is opgegeven en versoghe heeft verklaert dat sij comparante, uijt den mont van Anne Heijnen niemant heeft hooren noemen ende alleen een gemommel gehooert te hebben dat het kind van Mathijs Goossens betoovert was, maer geene seeckere persoon te weten die Beel oft Catrijn voorschreven, daerof souden beticht oft benoemt hebben.

2de comparerende Eva Goossens, de vrouw van Willem Hermans. heeft verklaert dat sij comparante alleen door gerucht heeft gehooert dat Mattis Goossens kint betoovert was, maar niet te hebben gehooert noch van Mathijs Goossens noch van Anne sijn vrouw dat sij jemande in het particulier daervan bij noeminge beticht hebben.

3de comparerende is Itje Pepels, huisvrouw van Herman Dassen heeft verklaert dat sij comparante wel verscheijde malen en onlanx is geweest ten huise van Mathijs Goossens haeren nabuur maar niet te hebben noch uijt den mond van hem Mattis noch van sijn huijsvrouw Anne

hooren seggen dat Beel op den Camp oft Catrijn Pepels hun dochterken berbke soude betoovert hebben, jae dat sij van hun niemand heeft hooren noemen met naem dat sij sulcks soude gedaen hebben oft daarvan beticht hebben.

4de Comparerende Jan op den Camp gewesen getrouwt man.

heeft verclaert daerof niet te weeten als alleen van Reneken Dassen op de 2 oft 3de dagh deses maent mej des avonds te voren was bij thijs Goossens geweest, ende dat se aldaer de tooverse ofte hexen met naem en toenaem noemden, maar dat den voorschreven Dassen niet en seijde de genoemde mochte ten noemen.

5de Comparerende Jenne Brouns huisvrouw van Jan op den Camp. heeft verclaert, dat sij uijt den mond van Mattijs Goossens nochte van sijn huisvrouw Anne Heijnen niet en heeft hooren seggen oft benoemen dat Beel op den Camp en Catrijn Pepels hun dochter Berbke betoovert hadde, maer dat voorlede vrijdag oft saterdagh Itje Pepels de vrouw van Herman Dassen is ten haeren comparanten huijs gekomen haer seggende en vertellende dat Anne Heijnen selfs aen haer Itje voornoemd geseijt had dat Beel en Catrincken en Neelens aen ter Keer haer dochter sonder eenighen toenaem te noemen betoovert hadden en dat sij declarante niet voorts vertelt en heeft als aen haeren man.

6de comparerende Renecken Dassen oudt omtrent 18 jaeren.

heeft verclaert hoe dat in het begin deses maends mej hij comparant op haeren meshoff des avonds staende twee personen heeft sien opgaen tot onder de vensters aen 't huijs van Mattijs Goossens dat sijns cleijne broeder Frans seijde tot Mattijs voorn. daer is jemand onder de schop Dat Mattijs Goossens daerover riep, wij daer, waerover die geene die onder de schop stonden over 't hout gevallen en seijn wegh gelooopen en dat Mattijs Goossens ende Anne sijn huisvrouw daerop hulp riepen meijnende dat de hexen daer waeren en dat hij comparant daarna heeft hooren sehgen dat die twee personen waeren Lens Haeghmans en henke... en dat hij sulx des anderen daeghs aen Jan op den Camp, ramaeker, heeft vertelt ende anders niet. Verders verclaert oock nooit eenigh mensch in 't particulier van Mattys Goossens oft sijn huisvrouw te hebben hooren noemen die haer kind soude betoovert hebben.

7de comp. Meijke Dassen vrouwe van Peeter op den Camp.

heeft verclaert dat sij van Mattijs Goossens oft Anne Heijnen seijn huisvrouw neits heeft hooren seggen als alleen dat Anne Heijnen daarna dat sij met het kind van geleen gekomen was tot haere comp. tussen vier oogen geseijt heeft ick ben bang dat het sal uijkomen wij dat mijn kind betoovert hebben want alwaer ick en Mattijs hebben moeten uijtgaen te Geleen is (te?) publijck ons en anderen geseijt dat het kint betoovert was door Beel, Trincken en Neelen.

8ste comp. Itje op den Camp huisvrouw van Johannes Heijnen.

Heeft verclaert daarvan niet te weeten als door het gemeen gerucht gehoort dat het kint van Mattijs Goossens te Geleen soude de hexen genoemd hebben en dat Mattijs Goossens tot haer declarante van seeckeren dagh van sijne huisvrouw bij 't kint seijnde om het selve bij sijne herstelling te besoecken, hij Mattijs Goossens tot haer seijde die om nieuwshierig is die kan naer geleen gaen.

9de comp. Jan Muris getrouwt man.

Heeft verclaert daerof niet te weeten oft van jemanden in 't particulier gehoort te hebben als door een gemeijn gemompel.

10de comp. Itje op den Camp huisvrouw van Jan Goossens.

Heeft verclaert niemand te hebben hooren door Mattijs Goossens oft Anne Heijnen noemen die haer kint soude betoovert hebben en verclaert oock verders daerof niet te weeten.

11de comp. Jan Goossens getrouwt man.

Heeft verclaert dat Mattijs Goossens hem heeft geseijt dat de pastoor van geleen geseijt had dat tooverije van sijn kint gebeurt was maer dat den pastoor niemande genoemd had nochte dat Mattijs Goossens nochte sijn huisvrouw niemant in 't particulier en hem declarant genoemd hebben en verclaert verders oock niets te weeten.

12de comp. Lens Marchal getrouwt man.

heeft verclaert daerof niet te weeten nochte jemanden voor hexen in 't particulier te hebben hooren noemen maer alleen hooren mommelen verders niet te weeten.

13de comp. Mariken Hellebrant huisvrouw van Lens Marchal

Heeft verclaert daerof niet te weeten

Aldus verhoort op dagh dats als boven ten overstaen van ons

Geurt Lemmens schepen
C. van Mulckens schepen
J.H. Ecrevisse schepen

Op 28 Mei 1726 werd door de schepenen van Stein aan de Heer Drossard, der Vrije Heerlijkheid Stein voorgesteld om enkele personen op het kasteel met elkaar te confronteren omdat in hun getuigenverklaringen tegenstellingen voorkwamen.

Voor Napoleon was Stein een zelfstandige heerlijkheid met kasteel. De verwaarlozing sloeg hierna toe, ook in de negentiende eeuw. Op de foto de ruïne van kasteel Stein.

Dit betrof:

1. Reneken Dassen met Jan op den Camp.
2. Itjen Pepels met Jenne Brouns.

De volgende vragen zouden naar waarheid moeten beantwoord moeten worden:

Reneken Dassen:

oft niet waer en is dat hij ten huijse van Mathijs Goossens den 2 of 3den deses is geweest en aldaer heeft gehoord dat men die hexen die Goossens kint betoevert hadden met naem en toenaem heeft genoemd ende ofte hij sulcx aen Jan op den Camp niet en heeft vertelt gehad en of hij die personen niet en kent die de hexen met naem en toenaem hebben genoemd.

Itje Pepels:

Itjen Pepels af te vraegen ofte sij aen Jenne Brouns huisvrouw van Jan op de Camp niet en heeft vertelt dat Anna Heijnen aen haer hadde geseijth dat Beel, Catrijn ende Neelen aen ten Keer haer Annas dochter betoevert hadden.

Het resultaat van het onderzoek door de drossard:

Reneken Dassen bekende dat hij sulcx aen Jan op den Camp vertelt hadde sonder jeman te noemen.

Vercklaerende verders wel van Anna Heijnen te hebben hooren seggen dat haer dochter Berbke de gene noemde die haer betoovert hadde maer dat hij declarant van Anne Heijnen niemant heeft hooren noemen met naem oft toenaem welke sulckse waeren die haer dochterke genoemd had.

Itje Pepels bleef aanvankelijk bij haar verklaring van 23 mej. Zij verklaarde later echter:

Dat ten dage als Mathijs Goossens met sijn dochterke van geleen wederkomen was sij declarante Anne Heijnen desselfs huisvrouw over straet gaende moemelende heeft hooren seggen

dat haar dochterken Berbken tot geleen vercklaart had dat Beel, Catrijken en Neelen aen te Keer haer betoovert hadden en bekennende dat sij declarante sulcx aen Jenne Bours vertelt te hebben.

Jammer dat uit het stuk niet is op te maken waaruit de betovering bestond. Evenmin heb ik het verdere verloop van deze kwestie gevonden.

P.L.M. VAN HOOF

De stamboom in de klas

Het geschiedenis-onderwijs was in mijn tijd, dus een beetje in het echte verleden, gericht op de vaderlandse en de wereldgeschiedenis. In het tegenwoordige onderwijs wordt meer ruimte en aandacht gegeven aan regionale geschiedenis.

Een prachtig voorbeeld vormt het onlangs door het L.G.O.G. ook aan zijn leden verstrekte boek van drs. J. Venner onder de titel "Geschiedenis van Limburg" Voor de leerlingen in de Basisvorming en voor die in de Tweede Fase zijn daarbij aparte werkbladen en onderzoekssuggesties geleverd.

Ook het thema familiegeschiedenis leent zich bij uitstek om vanuit 'wie ben ik', via 'welke relatie heb ik daarmee' het wereldje om zichzelf in een steeds grotere omgeving te plaatsen, zowel ruimtelijk als in de tijd gezien. Om die reden wil ik graag een indertijd voor de bovenbouw van het basisonderwijs (groep 6, 7 en 8) opgezette lesbrief nog eens onder de aandacht brengen. Het betreft een lesbrief geschreven als afstudeerproject van leerlingen van een lerarenopleiding voor basisonderwijs, die intussen zelf voor de klas staan. De lesbrief onder de titel "De stamboom in de klas" is al in 1999 uitgegeven door het Centraal Bureau voor Genealogie (CBvG) en is voorzien van diverse voorbeeldbladen. De uitgave 'op papier' kost f 24,00; de digitale versie kan gratis (in pdf-formaat) worden gedownload vanaf de internetsite www.cbg.nl van het CBvG. Het pdf-formaat kan worden gelezen met het programma *Acrobat Reader*, dat diverse genealogen al gebruiken voor het lezen van genealogische tijdschriften op cd-roms (en daarin opgenomen is); het kan ook van internet worden gehaald.

De lesbrief is opgezet voor 3 lessen over familiegeschiedenis, voorzien van aanvullende lessuggesties.

De genealogen onder ons zien dat de bijlagen een overzicht geven van bronnen en de richting wijzen naar bronbewaarplaatsen, waarbij voorbeelden van bronnen verhelderend werken. Zij constateren dat ook schema's voor een stamreeks, genealogie, parenteel en kwartierstaat niet ontbreken, evenmin overigens als de wapens. De didacten onder ons, waarvoor het geheel is opgezet, zullen als werkvormen bijvoorbeeld herkennen: op onderzoek uitgaan, bevindingen presenteren, conclusies en vraagtekens ter discussie stellen en komen tot beeldvorming.

Zowel in het onderwijs als bij genealogisch onderzoek vindt het gebruik van de computer in steeds ruimere mate toepassing. Het is dan ook verheugend dat het CBvG gelijktijdig het initiatief heeft genomen om een kindvriendelijk genealogisch computerprogramma te introduceren. Het programma 'Pro-Gen Kids' is afgeleid van een 'echt' genealogieprogramma; het is wel beperkt tot bijvoorbeeld een voor kinderen nog enigszins te overzien aantal van maximaal 150 personen. Ook dit programma kan gratis worden gedownload van de bovengenoemde internetsite van het CBvG.

In aansluiting op het bovenstaande is nu onlangs een tweede lespakket uitgegeven bestemd voor de leerlingen in de basisvorming (klas 1, 2 en 3 van de middelbare school). Dit lespakket bestaat uit een leerlingendeel voor f 21,50 en een docentenhandleiding voor f 18,00; verkrijgbaar bij het eerdergenoemde CBvG. Ook dit leerlingendeel is gratis te downloaden van eveneens bovengenoemde website van het CBvG.

De serie lespakketten over dit onderwerp zal in de naaste toekomst worden gecompleteerd door een derde uitgave bestemd voor de tweede fase van het middelbaar onderwijs. Uiteraard sluit het computerprogramma Pro-Gen Kids aan op alle drie de lespakketten.

H.C.J.M. KREIJNS

De afstamming van de van Wersch uit het geslacht van Werst

In 1992 verscheen een boek van de hand van A.H.C. van Wersch: van Wersch 800 jaar, een historisch-genealogisch verslag van een zuidlimburgs geslacht.

De recensies spraken terecht van een indrukwekkend werk. Het bevat een schat aan gegevens uit Weerst (Warsage) in de Voerstreek en de Vrije Rijksheerlijkheid Witten.

In het voorwoord nodigt de auteur onderzoekers uit leemten in te vullen en eventuele vergissingen te corrigeren.

Welnu, de vermelding dat Jan (VIa) van Werst, wonend te Wahlwiller, voorvader van de Heerlense familie van Wersch, de zoon was van Jan (Va), wonend te Epen, afstamming van de van Werst uit Weerst, moet sterk betwijfeld worden.¹⁾

De gegevens uit het boek blz.346/347 als volgt:

Jan (Va) van Werst, landbouwer en schepen, geboren Epen ca. 1660, overleden Epen 22 februari 1747, trouwde 1: Epen 19 februari 1688 met Catharina Kerris, geboren Epen ca. 1665, overleden in 1693, dochter van Peter en Maria van der Heijden, trouwde 2: in 1694 met Elisabeth Merckelbach, overleden Epen 8 juli 1714, dochter van Leonard en Anna Bindels.

Uit het eerste huwelijk werden geboren:

1. **Jan (VIa) van Werst**, landbouwer, geboren Epen ca. 1690, overleden Wahlwiller 1757²⁾, trouwde Mechelen ca. 1713 met Maria Knops, geboren Mechelen in 1697, overleden Wahlwiller 24 januari 1757, dochter van Jan en Elisabeth Hamers.³⁾
Uit het huwelijk werden zeven kinderen in Wahlwiller geboren.
2. Catharina, geboren ca. 1691, overleden Mechelen 28 april 1761, (70 jaar) trouwde Tilman Peusmans, overleden 10 maart 1761, kinderloos.
3. Elisabeth, geboren ca. 1692
4. Nicolaas, geboren ca. 1693.

Uit het tweede huwelijk werden geboren:

5. Johanna Maria, gedoopt Epen 10 maart 1695, overleden Epen 1695, S. (susceptores, doopgetuigen) Leonard Merckelbach en Maria van der Heijden.
6. Johanna Maria, gedoopt 23 april 1696, overleden 24 januari 1757, S. Peter Kerris en Margaretha Merckelbach, trouwde Epen 20 november 1718 met Dirk Hondts, zoon van Peter en Maria Sinck.
Uit het huwelijk werden dertien kinderen in Epen geboren.
7. Johan, gedoopt Vijlen 6 februari 1698, trouwde Epen 8 november 1723 met Catharina Beucken, dochter van Jan en Maria Kreijns.
Uit het huwelijk werden vijf kinderen in Aken geboren.
8. Ida, geboren Vijlen in 1704, overleden Mechelen 2 februari 1765, trouwde Epen 8 november 1723 met Jan Beucken, zoon van Jan en Maria Kreijns.
Uit het huwelijk werden vier kinderen in Mechelen geboren.

Hieronder nadere gegevens over de kinderen en kleinkinderen van Jan van Werst (Va):

De gegevens uit de DTB-registers werden geverifieerd en aangevuld. Behalve de in Aken geboren kinderen van 7 Johan die woordelijk uit het boek werden overgenomen.

1. Uit het huwelijk van Jan van Werst (VIa), later van Wersch genoemd, en Maria Knops te Mechelen (onder welke parochie Wahlwiller viel) gedoopt:
 - a. Maria, 24 maart 1714, S. Johannes Knops, Elisabetha van Werst.
 - b. Franciscus Theodorus, 10 februari 1717, S. Aegidius Broun matricularius (koster) nomine Domicelli Franciscus Theodorus Lipman ab Hert, Maria Hammers.
Franciscus overleed 26 september 1747 "et sepultus in Wallwijlre, coelebs (ongehuwd)".
 - c. Elisabetha, 18 december 1719, S. per procuratorum Nicolaus van Werst, Catharina Knops.
 - d. Maria Catharina, gehuwd met Wynand Smeets.
Zij overleed in september 1759, "relicta marito, 5 qs prolibus, 40 gen(aria).
Bij de doop van hun eerste kind Maria Agnes 21 januari 1751 waren getuigen Tilmannus Peusmans en Maria Knops. Bij de doop van hun vijfde kind Catharina 30 augustus 1759 waren getuigen Johannes Wilhelmus Moenen en Johanna Catgens loco Catharina von Werst. De laatstgenoemde zal de echtgenote zijn geweest van Tilman Peusmans.
 - e. Johannes, 30 oktober 1723, S. Leonardus Knops, Catharina Crutzen.
Jan huwde met Maria Schröders.
 - f. Maria, 12 januari 1727, S. Aegidius Crutzen, Maria Schepers.
Maria huwde 2 november 1749 te Mechelen met Peter Trachten, getuigen waren Johannes van Werst en Theodorus Trachten.
 - g. Aegidius (Gillis), 16 februari 1731, S. Aegidius Scheepers, Johanna Schreurs.
2. Catharina van Werst overleed 28 april 1761, "70 genaria, absqs prolibus relicto (geen kinderen achterlatend), marito Tilmanno Peusmans." De laatste schonk een kapitaal van 100 pattacon waarvan de rente jaarlijks de armen van de parochie Mechelen ten goede zou komen.
Tilman Peusmans overleed 10 oktober 1761, "viduus, 70 genaria".
3. Elisabeth van Werst en 4. Nicolaas van Werst kennen we slechts als doopgetuigen bij kinderen van 1. Jan (VIa).
Een Elisabeth Wertz was doopgetuige te Mechelen 11 augustus 1720 van Nicolaas, zoon van Johannes Schrieurs en Maria Wertz.
5. Johanna Maria van Werst, gedoopt Epen 10 maart 1695, S. Leonardus Merckelbach, Maria van der

Heijden. Er staat een kruisje naast het dopen, zij zal niet lang geleefd hebben.

6. Johanna Maria van Werst, gedoopt Epen 23 april 1696, S. Petrus Kerris, Margarita Merckelbach. Er staat bij dat haar ouders "coningum in Winnenberg". Het echtpaar woonden dus op de hof Winnenberg. Bij haar huwelijk op 20 november 1718 was o.m. Johanna van Werts getuige.

Uit het huwelijk van Johanna Maria van Werst en Theodorus (Dirk) Hondts te Epen gedoopt:

- a. Petrus, 10 augustus 1719, S. Gerardus Hondts, Ida van Werts.
- b. Anna Elisabetha, 23 februari 1721, S. Theodorus Sinck, Anna Merckelbach.
- c. Johannes, 11 september 1722, S. Petrus Deckers loco Johannes van Werst, Gertrudis Hondts.
- d. Aegidius, 4 maart 1724, S. Aegidius Sinck, Maria Salmange.
- e. Gerardus, 23 mei 1725, S. Johannes Beucken, Maria Hondts.
- f. Maria Anna, 1 januari 1727, S. Aegidius Stommen, Anna Honts.
- g. Gerardus, 19 januari 1728, S. Gerardus Quotbach, Johanna Honts.
- h. Maria Agnes, 29 april 1730, S. Andreas Quotbach, Agnes Wirtz.
- i. Leonardus, 18 september 1731, S. Johannes van Werst, Anna Elisabetha Pessers.
- j. Maria Anna, 16 april 1733, S. Reverendus Dno Norbert Weirtz pastoor in Epen, Anna Hondts.
- k. Maria Sophia, 15 augustus 1735, S. Mathias Quodbach, Maria Sophia van Hersell domina in Beusdal Sippenaeken pio qua supplevit Catharina Sprock.
- l. Anna Catharina, 6 januari 1739, S. Johanne(s) Radermecher, Francisca Antonella Catharina de Colijn nata de Hoensbroeck cujus vices supplevit Anna Elisabeth Pessers.
- m. Johanna Maria, 3 juni 1740, S. Franciscus Rademecher, Elisabetha Quodbach.

7. Uit het huwelijk van Johan van Werst en Catharina Beucken te Aken gedoopt:
- a. Maria Agnes, 9 augustus 1725, S. Christaan Beucken en Agnes Kreijns.
 - b. Jan Quirinus, 12 juni 1727, S. Dom. Johan Quirinus Kreijns en Maria Christina Peters.
 - c. Maria Elisabeth Gertrude, 17 juni 1730
 - d. Jan Quirinus, 3 mei 1739, S. Jan Quirinus Feibus en Anna Theresia Kreins.
 - e. Jan Bartholomeus, 6 augustus 1741, S. Bartholomeus Hungens (Anna van Werst) en Maria Theresia Feibus.

8. Bij het huwelijk van Johannes van Werst uit de parochie Epen en Catharina Beuken uit de parochie Mechelen op 8 november 1724 en het gelijktijdige huwelijk van Ida van Werst en Johannes Beuken, eveneens respectievelijk uit Epen en Mechelen waren getuigen Johannes Beuken en Ida van Werts alsmede Antonis Beuken en Christina Schmits. Ida stierf te Mechelen 2 maart 1765 als weduwe, achterlatend vier kinderen. Uit het huwelijk van Ida van Werst met Jan Beucken te Mechelen gedoopt:

- a. Johannes, 14 december 1726, S. Aegidius Broun loco Dom. Johannes Krijns Aquensis (van Aken), Johanna Maria van Werst ex Epen.
- b. Maria Agnes, 16 oktober 1728, S. Aegidius Broun custos (koster) loco Gerardus Quotbach, Johanna Aen loco Maria Agnetis Krijns Aquis grani.
- c. Christianus, januari 1730, S. Aegidius Schatten loco Dom. Canonicus Quirinus Krijns, Maria Possen loco Catharina Beucken.
- d. Gertrudis, 10 februari 1738, S. Dms. Gabriël Bucken praetor (schout), Gertrudis Bucken.

De overwegingen waarom Jan (VIa) niet als zoon van Jan (Va) beschouwd kan worden zijn de volgende:

- Er zijn geen kinderen uit het huwelijk (19 februari 1688 was de datum van het huwelijkscontract, zie blz.259) van Jan (Va) en Catharina Kerris bekend. Nergens wordt een van hen uitdrukkelijk als kind genoemd in een der vermelde akten.

Nu kan soms met andere gegevens een afstamming aannemelijk gemaakt worden. Maar dat is hier niet het geval. Integendeel, er is geen enkel verband te vinden tussen Jan (VIa) en Jan (Va).

- Vier kinderen uit Jans (Va) eerste huwelijk zouden in hoogstens vijf jaar geboren zijn. Dat moest wel aangenomen worden vanwege de korte periode tussen 1688 en 10 maart 1695, de datum waarin het eerste kind uit het tweede huwelijk van Jan (Va) 1695 geboren werd.

En dan nog moet Catharina Kerris inderdaad overleden zijn in 1693. Uit het begraafregister van Epen, beginnend 11 februari 1692, kan dit gegeven niet stammen want zij wordt niet vermeld. Het is een veronderstelling net zo als de genoemde kinderen en hun geboortejaren.

Elisabeth zou ca. 1692 en Nicolaas ca. 1693 geboren zijn. Maar in het doopregister van Epen, beginnend 6 januari 1692, komen ze niet voor.

- Dat de vier tesamen als kinderen worden vermeld zal wel zijn omdat Elisabeth en Nicolaas als getuigen bij de doop van kinderen van Jan (VIa) optreden. Tilman Peusmans was doopgetuige bij een kind van Maria Catharina (1 d.) van Werst.

Tilman Peusmans en zijn echtgenote Catharina van Werst werden in 1736 vermeld, zie blz.298.

Overigens is het niet zeker dat Nicolaas, Elisabeth en Catharina broer en zusters zijn geweest van Jan (VIa). Het is immers mogelijk dat zij, of een dan wel twee van hen, in een andere familieverbinding tot hem hebben gestaan. Men volgde veelal een bepaalde volgorde in wie men als doopgetuigen vroeg, zeker bij de eerstgeborenen.

- De naamgeving wekt ook enige verwondering. Zoals bekend waren er in die dagen tamelijk vaste regels voor. Jan komt goed uit maar dat is een veel voorkomende naam.

Men zou verwachten dat de andere zoon naar Peter, de vader van Catharina Kerris, en een van haar dochters naar haar moeder Maria vernoemd zou zijn.

Wel is het zo dat ook bij het tweede huwelijk van Jan (Va) afgeweken werd van de gewoonte.

Maar naar wie zou Nicolaas vernoemd kunnen zijn?

- In de naaste familie kwam de naam niet voor. Een bevriende notabel als peter met die naam kon niet gevonden worden. Nicolaas was ook niet de patroonheilige van de kerk te Epen.
- Maria Knops zou geboren zijn te Mechelen in 1697. Het doopregister aldaar begint op 30 september 1697. Zij wordt niet vermeld maar kan natuurlijk eerder dat jaar geboren zijn. Het jaartal zal steunen op de vermelding van haar overlijden te Mechelen (Wahlwiller) 24 januari 1757. Er staat in het register "60 genaria, vidua, relictis in Waller 5 prolibus, cum marito Johannes van Werst". Echter precies 60 jaar hoeft dat niet te betekenen. "In de zestig" kan ook, men was nogal nonchalant of onwetend over de leeftijden, zeker bij de vermelding van de overledenen. Ze zou bij een geboorte in 1697 hoogstens 17 jaar zijn geweest bij de geboorte van haar eerste kind op 24 maart 1714. Haar echtgenoot Jan (VIa) zou ca. 1690 zijn geboren. Maar de volgorde van de vermeende kinderen uit het eerste huwelijk van Jan (Va) is willekeurig. De enige aanwijzing betreffende de leeftijd van Jan (VIa) staat op blz.306. 13 april 1756 kon Jan (VIa) wegens hoge leeftijd en slechte ogen een akte niet medeondertekenen. Hij zou dan hoogstens 66 jaar zijn geweest. De gemiddelde leeftijd was toentertijd wel laag maar vaak werd toch een hoge leeftijd bereikt. Jan (IVa) van Werst, de oude, zou 86 jaar zijn geworden en Jan (Va) van Werst 87 jaar.
 - Twee zonen van Jan (Va) zouden eenzelfde naam gehad hebben, namelijk Johannes. Dat kwam hoogstens een enkele maal voor als bij een tweede huwelijk een van de nieuwe schoonouders een gelijkkluidende naam had als een kind uit het eerste huwelijk. Wat hier niet het geval was. Wel kwam vaak voor dat een later geboren kind dezelfde naam kreeg als die van een eerder overleden kind. De auteur neemt dat ook zelf aan bij het kind van Jan (Va) 5. Johanna Maria en het oudste kind van Jan (VIa) 1 a. Maria.
 - Jan (VIa) van Werst en Maria Knops vestigden zich na hun huwelijk aan de Parthijerweg uit Wahlwiller, zie blz.301. Als hij inderdaad de oudste zoon van Jan (Va) was lag een bestaan in Epen meer voor de hand. Wel leefde Jan (Va) nog tot 1747. Het blijft mogelijk dat hij door zijn huwelijk in Wahlwiller terecht kwam. Maar dan niet vanwege de erfgoederen van Jan Knops, zijn schoonvader. Maria Knops was geen enig kind. Een broer Leonardus werd gedoopt 3 maart 1698 te Mechelen. En waarschijnlijk had ze een zuster Catharina. Hoe dan ook, nergens staat vermeld dat Jan (VIa) uit Epen afkomstig was. En al was dat zo dan hoeft hij nog geen zoon van Jan (Va) te zijn geweest.
 - In het boek worden geen van Werst, Wertz in Wahlwiller en Mechelen vermeld. Op twee echtparen na, zie blz.406 en 388. Terwijl het toch de woonplaats van Jan (VIa) was. Voor zijn afstamming zou allereerst in Wahlwiller gezocht moeten worden.

In 1644 werd in het register van de hoofdbank Mechelen Nicolaas van Werst, gehuwd met Maria Vaessen, vermeld.

20 februari 1660 pachtte Gerardus Wertz en zijn huisvrouw Merien Hagelstein de hof Lanterne te Wahlwiller met alle bijbehorende landerijen. Op 24 februari 1666 werd de pachtovereenkomst vernieuwd.⁴⁾

14 maart 1726 overleed ene Maria Knops, 70 jaar, achterlatend zes kinderen in leven, gehuwd met Nicolaas Wertz in Lanteren.

Hendrik van Werst uit Eijs en Anna Rouwet (zie blz.390), lieten 2 februari 1717 te Mechelen een zoon Wilhelmus dopen, getuigen Petrus Rouwet en Catharina van Werst. Broers en zuster van Hendrik van Werst waren Jan, Nicolaas en Elisabeth, zie blz. 393. Omstreeks 1700 woonden meerdere van Wertz/van Werst in Wahlwiller en Mechelen.

- Bij geen van Jans (VIa) kinderen is zijn vermeende vader, zijn halfbroer of een van zijn halfzusters uit Epen en Aken doopgetuige. En omgekeerd waren Jan (VIa) en Maria Knops geen doopgetuigen bij een van hun kinderen. Dat was toch wel de gewoonte, zeker bij die grote gezinnen. Dat zij in Wahlwiller woonden kan geen bezwaar zijn geweest, zij hadden zich trouwens kunnen laten vertegenwoordigen.
- In het boek worden een aantal landerijen van Jan (VIa) vermeld. Zij lagen in Wahlwiller en Mechelen. Er blijkt nergens dat hij, en dat geldt eveneens voor zijn zoon Jan (VIIa), in Epen bezittingen had. Hij zou er toch geërfd moeten hebben. Jan (Va) bezat immers allodiaal (niet-leenroerig) goed te Epen.

Dit alles overwegend lijkt geen grond aanwezig om Jan (VIa) als zoon van Jan (Va) van Werst te beschouwen. Het moet mogelijk zijn de stamreeks van de van Wersch op een andere wijze hoger op te voeren. Het is niet uitgesloten dat er een verbinding bestaat met een vroegere generatie van de van Werst die in Epen woonden. Maar ook andere mogelijkheden blijven open. De naam van Werst kwam in deze streek al voor voordat de in het boek behandelde familie van Werst uit Weerst zich omstreeks 1570 in Epen vestigde.

Zo bezat omstreeks 1520 Lenaert van Weijrst goed van de Laathof van Strijthagen te Welten (Heerlen). In 1596 had Jan van Weerst er laatgoed van de Doom.5) Er waren trouwens meerdere families uit Weerst, niet afstammend van het jonkergeslacht van Werst, in Zuid-Limburg gevestigd. Ook zij kunnen de naam van Werst gedragen hebben.

In het begraafregister van Mechelen wordt vermeld: 28 maart 1726 Margarita Knops, 50 jaar achterlatend een zoon en een dochter, gehuwd met Johannes Werts "ex flammeria prope (dichtbij) Clermont".

Noten

1. Het onderzoek beperkte zich tot de filiatie Jan (Va) - Jan (VIa). Noch de generaties ervoor noch die erna werden onderzocht. Ook werden nauwelijks andere archiefbronnen doorgenomen dan de in het boek vermelde. De auteur heeft de verschillende bronnen zoals de archieven van de Vrije Rijksheerlijkheid Wittem grondig bestudeerd. Wel werden een aantal relevante akten gecontroleerd en juist bevonden. Er werd niet getracht de juiste afstamming van Jan (VIa) te onderzoeken.

2. De auteur veranderde in LTG 1997 nr.2 blz.64 het jaartal van overlijden van Jan (VIa) in 1756. In het begraafregister wordt hij niet vermeld. 1757 had nauwelijks gekund daar Maria Knops bij haar overlijden op 24 januari 1757 weduwe genoemd werd.

In LTG 1998 nr.2 blz.61 wordt vermeld dat er correcties in de kwartierstaat van Wersch aangebracht zijn. Maar op dezelfde bladzijde blijkt dat dit niet de hier besproken filiatie betreft.

3. Over Elisabeth Hamers zie Hamers Bulletin 1998 blz.99. Hoogstwaarschijnlijk hertrouwde Elisabeth met Jan Crutzen. Hun zoon Gillis en dochter Catharina waren doopgetuigen bij kinderen van I. Jan (VIa) van Werst en Maria Knops.
4. Rijksarchief Limburg Archief Wittem nr.242
5. H.C.J.M. Kreijns: Grondbezitters te Welten in de 16e eeuw Heerlen 1994 blz.63

L. MOONEN

Op zoek naar de mogelijke ouders van Joannes Moenen gehuwd met Maria Catharina Haerst

Na het verzamelen van alle Moonen/Moenen-gegevens, die ik in de diverse DTB-boeken van m.n. Klimmen, Hulsberg en Wijnandsrade kon vinden, ben ik begonnen met het zoeken naar de familierelaties. In het begin heb ik nog gebruik gemaakt van een door derden opgemaakte lijst¹⁾, maar bij controle kwam ik er al gauw achter dat deze lijst verre van compleet en betrouwbaar was. Volgens deze lijst wordt Joannes Moenen (gehuwd met Maria Catharina Haerst) als zoon toegeschreven aan het echtpaar Godfried Moenen en Joanna Schillinx. Volgens mij ligt deze familierelatie niet voor de hand, daar een aantal kinderen geboren uit het huwelijk Moenen-Haerst, voornamen dragen die op geen enkele manier met bovenstaande ouders in verband gebracht kunnen worden - dit geldt overigens ook voor een aantal doopgetuigen -.

Het gezin, waaraan Joannes wordt toegeschreven, ziet er als volgt uit:

Godefridus Moenen, ged. 7-10-1656 te Klimmen (get.: Wilhelmus Hollant en Catharina Jaecken), zn. van Matthias Moenen en Catharina Schouteten, tr. 18-02-1680 te Hoensbroek (get.: Joannes Moiers en Catharina Scillinx) met Joanna **Schillinx**.

Uit dit huwelijk:

1. Matthias Moenen, ged. 9-12-1680 te Voerendaal (get.: Wilhelmus Redtraedt en Judit Walen);
2. Maria Moenen, ged. 10-02-1684 te Voerendaal (ex. par. Climmen) (get.: Wernerus Engelen en Barbara Scoenmaekers loco Catharina Scillinx);
3. Catharina Moenen, ged. 14-09-1687 te Klimmen (get.: Catharina Engelen);
4. *Joannes* Moenen, ged. 18-01-1691 te Klimmen (Petrus Jeucken loco Joannes Kessels en Maria Schouteten);
5. Jacobus Monen, ged. 15-08-1695 te Hoensbroek (get.: Joannes van Elderen en Maria Dederen);
6. Nicolaus Monen, ged. 29-08-1697 te Hoensbroek (get.: Baltasar Waltneel en Maria van den Eschen);
7. Godefridus Monen, ged. 16-?-1699 (tussen mei en september) te Hoensbroek (get.: Eustachius Heuten en Elisabeth N.N.).

Van zijn vrouw is het volgende bekend²⁾:

Zij was de dochter van *Joannes Haerst*, zn. van Jan

Haerst (Harst) en Gertrud Dortant, en *Petronella Quaedvlieg*, ged. 31-07-1668 te Heerlen, overl. 15-02-1717 te Heerlen, dr. van Andreas Quaedvlieg en Anna Wetzels.

Uit dit huwelijk:

1. Gertrudis Haerst, ged. 14-03-1700 te Heerlen (get.: Henricus Schepers loco [...] Wilhelmus Dortans en Maria Quaedvlieg), tr. (RK) op 27-09-1721 te Heerlen met Caspar Schils;
2. Barbara Haerst, ged. 20-11-1701 te Heerlen (get.: Henricus Schepers no^e Antonius Quaedvliegh en Maria Quaedvliegh, tr. (RK) op 04-12-1735 te Heerlen met Joannes Sogele.);
3. Joannes Haerst, ged. 25-05-1703 te Heerlen (get.: Jacobus Wetzels en Gertrudes Dortans);
4. *Maria Catharina Haerst*, ged. 15-06-1704 te Heerlen (get.: Adm. R^{du}s D^{ms}s Judocus Sleypen, pro tempore pastor in Heerle en Catharina Quaedvlieg);
5. Andreas Haerst, ged. 12-05-1706 te Heerlen (get.: Hermanus Vijghen en Helena Smeets);
6. Petronilla Haerst, ged. 12-10-1708 te Heerlen (get.: Caspar Doutzenbergh en Agnes Moenen);
7. Mathias Harst, ged. 29-08-1710 te Heerlen (get.: R^{du}s D^{us} Reynerus Bloemen no^e Dni Matthias Clotz, Dⁿⁱ de Streithagen en Gertrudis Harst no^e Mechtildis Spirtz).

Uit ander bronnen leren we nog over deze familie Haerst, dat:

- vader Joannes afkomstig was uit Voerendaal³⁾.
- Andreas Quaedvlieg een broer was van Joannes, gehuwd met Ida Penninx, wiens zoon Anthonius gehuwd was met Agnes Moenen, dr. van Thomas en Maria Leufgens⁴⁾.
- een zus van Petronella Quaedvlieg, Catharina, gehuwd was met Peter Moenen, zn. van Melchior en Catharina Cloots⁵⁾.
- het gezin Haerst-Quaedvlieg de Overste Hof te Strijdhagen in pacht had⁶⁾.

Van het gezin Moenen-Haerst is het volgende bekend: *Joannes Moenen*, overl. 26-03-1772 (± 80 jaar) te Hulsberg (Weustenraedt), tr. (NH) (ingeschr.: 23-01-1729) 20-02-1729 te Heerlen met *Maria Catherina Haerst*, ged. 15-06-1704 te Heerlen (get.: Adm. R^{du}s D^{ms}s Judocus

Sleypen, protempore pastor in Herle en Catharina Quaedflieg), overl. 2-06-1774 te Hulsberg (Weustenraedt), dr. van Joannes Haerst en Petronella Quaedflieg.

Uit dit huwelijk:

1. Joannes Moenen, ged. 24-01-1729 te Voerendaal (get.: Petrus Moonen en Joanna Riemen i.n.v. Elisabetha Wijngaerts), overl. 01-02-1729 te Hulsberg (Wuystradt);
2. Petronella Moenen, ged. 8-03-1730 te Schaesberg (get.: Andreas Haerst loco Joannes Haerst en Elisabeth Speirtz loco Joanna Vijgen), tr. (NH) (inschr. 09-06-1769) op 25-06-1769 te Klimmen en (RK) op 25-06-1769 te Hulsberg met Paulus Dalewin uit Maastricht;
3. Petrus Moenen, ged. 09-07-1733 te Schaesberg (get.: [Th.] Moonen en Elisabeth Speirtz loco Catharina Quaedflieg), overl. op 25-01-1795 (begr. 27-01) te Oirsbeek, tr. (RK) op 24-04-1768 te Oirsbeek/Hillensberg (get.: Petrus Aretz en Matthias Heutmans) en (NH) (inschr. 02-04-1768) op 24-04-1768 te Klimmen met Agatha Stevens, dr. van Arnoldus Stevens en Livina (Liffarda) Smets;
4. Anna Maria Moonen, ged. 17-01-1736 te Hulsberg (get.: Theodorus Moonen en Anna Haerst), overl. 29-01-1736 te Hulsberg (Weustenraedt);
5. Andreas Moonen, ged. 30-03-1740 te Hulsberg (get.: Andreas Moonen en Gertrudis Schils), overl. 27-09-1747 te Hulsberg (Weustenraedt);
6. Melchior Moonen, ged. 22-04-1743 te Hulsberg (get.: Melchior Moonen en Barbara Trijbels), overl. 15-12-1815 te Hulsberg (Weustenraedt); tr. 1) (NH) (inschr.: 06-02-1773) op 21-02-1773 te Klimmen en (RK) op 21-02-1773 te Hulsberg met Elisabeth Moenen, ged. 15-07-1743 te Hulsberg, overl. ...-10-1781 te Hulsberg (Weustenraedt), dr. van Joannes Moenen en Gertrudis Heuts, en tr. 2) (NH) (inschr.: 19-09-1782) op 06-10-1782 te Klimmen en (RK) op 06-10-1782 te Hulsberg met Joanna Maria Hamers;
7. Joannes Moonen, ged. 29-03-1746 te Hulsberg (get.: Joannes Haerst en Marquarita Haerst), overl. 23-12-1770 te Hulsberg (Weustenraedt);
8. Joannes Wilhelmus Moonen, ged. 19-08-1747 te Hulsberg (get.: Wilhelmus Odekerken en Elisabeth Heuts), overl. op 27-01-1801 te Hulsberg, tr. (RK) op 16-11-1783 te Voerendaal (get.: Henricus Bisschops en Maria Josepha Bisschops) met Anna Catharina Bisschops.

Nadere beschouwing van deze gegevens laat dan zien:

- bij de inschrijving van het overlijden van Joannes Moenen op 26-03-1772 te Hulsberg schrijft pastoor dat Joannes ongeveer 80 jaar oud is geworden en dat hij afkomstig was van Weustenrade: hij zou dus geboren zijn rond 1690;
- bij de naamgeving van de kinderen, is geen verwijzing te zien naar de grootouders van vaderszijde, nl. Godefridus en Catharina;
- ook van de andere broers en zusters van Joannes treedt niemand op als getuige;
- van de getuigen die wel genoemd worden, kunnen we de volgende personen plaatsen (m.u.v. van de Moonen's, hierover verder meer):

- Joanna Riemen - dit is vermoedelijk de vrouw van Jacobus Moenen (zn. van Stephanus en Elisabeth Crijns) -;
- Elisabetha Wijngaerts - dit is de tweede echtgenote van Joannes Haerst⁻⁷⁾;
- Barbara Trijbels - zij komt ook voor als doopgetuige bij de doop van Maria Schils, dochter van Caspar Schils en Gertrude Haerst op 16-09-1722 te Heerlen⁻⁸⁾.

Uit de familie Moonen komen als getuigen voor:

- Petrus;
- Th[omas of Theodorus]
- Theodorus;
- Andreas en
- Melchior.

In de hierboven vermelde familie Moonen, of aanverwante families, komt een combinatie van deze namen niet voor.

Bij het zoeken naar mogelijke kandidaten blijft mijns inziens alleen Joannes, zoon van Thomas Moonen en Helena Rutten, over; hij werd geboren op 13-06-1696 te Oirsbeek.

In dit geval zijn de andere getuigen wel thuis te brengen, n.l.:

- als broers Melchior en Petrus;
- Andreas zou zijn neef kunnen zijn, de zoon van Petrus en Catharina Quaedvlieg (Quaetweghe);
- bij de getuige Theodorus stuiten we op een nieuw probleem: deze komt in het opgegeven huwelijk niet voor, echter aansluitend op de dopen van de kinderen van Thomas en Helena Rutten, worden twee kinderen (Thomas en Theodor) in Hulsberg geboren, maar deze worden ingeschreven als kinderen van het echtpaar Thomas Monen en Helena Janss[en]/Gelen.
- indien de onleesbare getuige, Thomas is, dan zou dit zijn vader of broer kunnen zijn;

Een andere mogelijke aanwijzing heb ik nog gevonden in het schepenbankarchief van Klimmen⁹⁾:

Op 23-04-1740 wordt de aankoop van een stuk land door Joannes Moenen, gehuwd met Anna Maria Haerst, gegicht; reygenuoot is de weduwe van Thomas Moonen. Wellicht betreft het hier een stuk land dat eerder aan de familie heeft toebehoord.

Op grond van het bovenstaande zou deze familie er als volgt uit kunnen zien:

- Ia. **Melchior Monen**, overl. 4-02-1662 te Hulsberg, zn. van Joannes Moenen en Maria Senden, gehuwd met **Catharina Clo(o)ts**, overl. 20-11-1692 te Amstenrade¹⁰⁾.

Uit dit huwelijk:

1. Petrus Moonen, volgt IIa¹¹⁾;
2. Stephanus Monen, volgt IIb;
3. Maria Moenen, ged. 13-04-1647 te Hulsberg (get.: Matthis Pallant en Gertrudes Cloots), tr. 28-05-1690 te Oirsbeek/Hillensberg met Joannes Jansen uit Doenrade;
4. Margreta Moenen, ged. 26-10-1650 te Hulsberg

(get.: Mathias Conen en Odilia Offermans loco Wilhelmus Moenen);

5. Thommas Monen, volgt IIc.

IIa. Petrus Moonen, ged. voor 1643, overl. 3-03-1702 te Amstenrade, tr. 27-10-1678 te Voerendaal (get.: Theodorus Habets, matricularius [koster] en Agnete Silvertandts) met **Catharina Coovlege/Quaetweghe**, overl. 11-12-1733 te Amstenrade, dr. van Andreas Koieflig en Anna Wetzels; pachters van de kasteelhoeve te Amstenrade.

Uit dit huwelijk:

1. Melchior Moenen, ged. 13-12-1679 te Voerendaal (get.: Adamus Muylers en Clara Bisschops no^e Maria Leufkens uxor Thomas Moenen), overl. 12-01-1730 te Amstenrade (ongehuwd);
2. Andreas Monen, ged. 3-02-1682 te Amstenrade (get.: Thomas Monen en Clara Covlig), overl. 29-10-1751 te Amstenrade (ongehuwd);
3. Joannes Monen, ged. 6-04-1686 te Amstenrade (get.: Custos pro Jaspar Monen en Maria Monen pro qua adhibuit Maria Tilmanni Bugels, uxor manum), overl. 10-10-1725 te Amstenrade (ongehuwd);
4. Emmanuel Petrus Monen, ged. 24-11-1688 te Amstenrade (get.: Rdo Dno Emmanuele Ernesto de Stroeyff proquo adhibuit etiam [man..] magister Petrus Maes en Christina Monen, matrina), overl. 12-11-1747 (begr. 13-11) te Amstenrade (ongehuwd);
5. Anna Moonen, ged. 30-04-1693 te Amstenrade (get.: Petrus Kotfliesch en Gertudis Dortang), overl. 10-10-1747 (begr. 11-10) te Amstenrade (ongehuwd);
6. Catharina Moenen, ged. 11-03-1696 te Amstenrade (get.: Herman Aelmans en Gertrud Dove), overl. 22-05-1784 te Amstenrade, tr. 22-11-1733 (dispensatie in de drie roepen; get. Joannes Leynen en Petrus Daenens) te Amstenrade met Wilhelm Haesen, overl. 21-10-1762 te Amstenrade.

IIb. Stephanus Monen, ged. 26-12-1645 (get.: geen getuigen vermeld) te Hulsberg, overl. 17-10-1719 te Klimmen, tr. 29-09-1674 te Klimmen (RK) (get.: Petrus Jacobs custos en Anthonius Jacobs ejus filius) met **Elisabeth Crijns**, ged. 20-04-1647 te Wijnandsrade (get.: Leonardus Krijns en Gertrudis Welden), overl. 13-07-1722 te Klimmen, dr. van Joannes Crijns en Catrina Tevis (Teunis).

Uit dit huwelijk:

1. Jacobus Moenen, ged. 26-07-1677 te Klimmen (get.: Henricus Crijns en Catharina Willems), overl. 25-07-1736 te Hulsberg (Weustenraedt), tr. (NH) (inschr. 11-01-1711) 08-02-1711 en (RK) op 08-02-1711 te Klimmen met Joanna Reemen (Riemen) (get.: Maximilianus Riemen en Margareta Linssen), ged. 16-04-1692 (get. Anna Reemen) te Hulsberg, overl. 01-11-1733 te Hulsberg (Weustenraedt), dr. van Joannes Reemen en Anna Leuffkens;

2. Joannes Moenen, ged. 25-09-1680 te Klimmen (get.: Petrus Jeucken loco Joannes Kessels en Catharina Holtz), overl. 07-03-1689 te Klimmen;
3. Catharina Moenen, ged. 27-08-1682 te Klimmen (get.: Petrus Jeucken loco Theodorus Smeets en Nicolas Schepers), tr. 1) (NH) (inschr. 20-01-1703) 04-02-1703 en (RK) 03-02-1703 (get.: Jacobus Moenen en Anna Widershoven) te Klimmen met Thomas Schoenmakers, overl. 07-08-1718 te Klimmen, en tr. 2) (NH) (inschr. 29-04-1719) 14-05-1719 en (RK) 14-05-1719 te Klimmen met Franciscus Rameekers (wed. van Ytje Spee), overl. 01-02-1741 te Klimmen;
4. Margaretha Moenen, ged. 20-08-1684 te Klimmen (get.: Cornelia Bisschops), overl. 20-04-1713 (in het kraambed) te Hoensbroek, tr. (NH) (inschr. 05-02-1707) te Klimmen en (RK) 20-02-1707 (get.: Joannes Engelen en Gertude Bruls) te Hoensbroek met Reinerus Bruels;
5. Maria Moenen, ged. 13-12-1686 te Klimmen (get.: Cornelia Bisschops), overl. 20-07-1727 te Klimmen, tr. 18-10-1716 (get.: Maria Meyers en Helena Rameekers) te Klimmen met Joannes Bisschops;
6. Petrus Moenen, ged. 05-09-1688 te Klimmen (get.: Petrus Jeucken loco Jacobus Wetsels en Dorothea Schillinx loco Maria Reiners), verm. overl. 01-04-1689 te Klimmen.

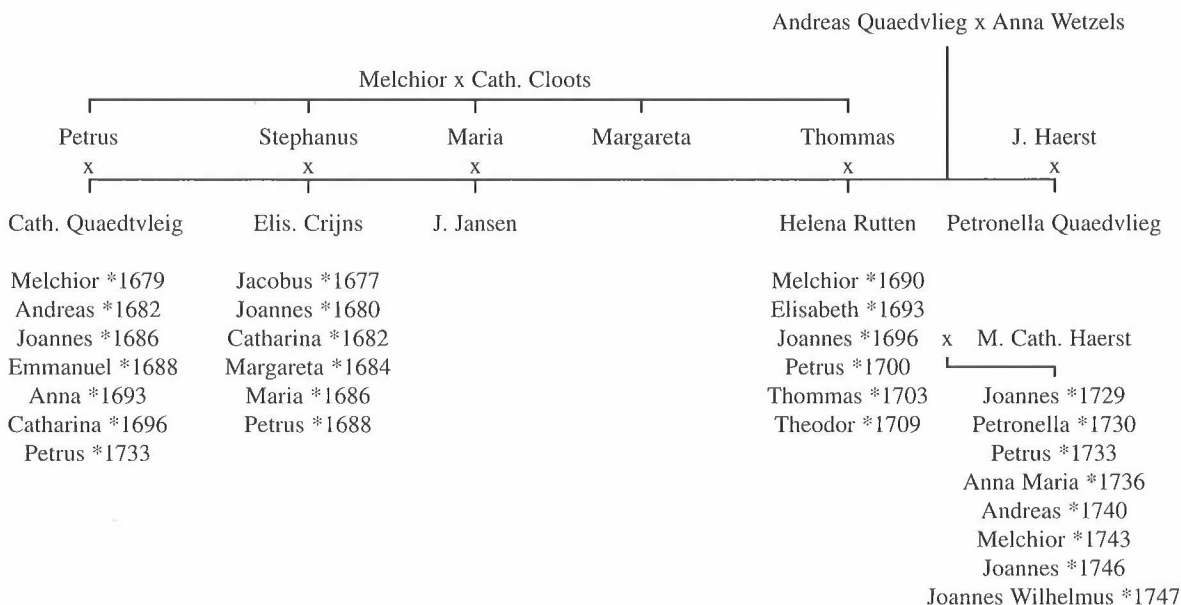
IIc. Thommas Monen, ged. 19-06-1653 te Hulsberg (get.: Paulus Merkelbach en Margreta Douven), overl. 04-06-1729 te Hulsberg, tr. (RK) 22-02-1689 te Oirsbeek/Hillensberg (Thomas ex Amstenrade en Helena ex Ophoven) met **Helena (Heilichen) Rutten**, (vermoedelijk dochter van Joannes Rutten en Elisabeth Gestingen), overl. 31-01-1742 te Hulsberg¹²⁾.

Uit dit huwelijk:

1. Melchior Moenen, ged. 01-05-1690 te Oirsbeek (get.: Jan Rutten en Mareiken Cleuen), overl. 09-09-1747 te Amstenrade;
2. Elisabeth Moenen, ged. 22-02-1693 te Oirsbeek (get.: Jan Monen en Lisbeth Gestingen), tr. (RK) 27-11-1723 (get.: Theodorus Habets en Joanna Daemen) te Voerendaal en 28-11-1723 (RK) te Hulsberg en te Heerlen (N.H) (ingeschr. 13-11-1723) op 28-11-1723 (get.: Jan Keunings, Elisabeth Grootjans, Neelen Keunings en Jan Monen) met Jasper Keunings (Casparus Konincks);
3. *Joannes* Moenen, ged. 13-06-1696 te Oirsbeek (get.: Jan Janssen en Dreinicken Jansens loco Catharina - Wezels), gehuwd met Maria Catherina Haerst;
4. Petrus, ged. 24-04-1700 te Oirsbeek (Ophoven) (get.: Ared Beckers en Joanna Jansen);
5. Thomas, ged. 09-05-1703 te Hulsberg (moeder: Helena Janssen) (get.: Catharina Leuffkens);
6. Theodorus, ged. 08-05-1709 te Hulsberg (moeder: Helena Gelen) (get.: Henricus Willems loco Melchior Monen en Helena Gelen loco Catharina Offermans).

Schematisch zien de familierelaties er als volgt uit:

Wetende dat ik nog vele uren en meters archiefmateriaal voor de boeg heb, wil ik deze hypothese toch niet langer voor mij houden en sta ik altijd open voor mogelijke verbeteringen en/of aanvullingen.

Noten

- GA Heerlen, Familiearchieven: archiefmap "Moonen". In deze lijst is een uittreksel opgenomen uit diverse DTB-boeken van - globaal genomen - de oostelijke mijnstreek (Hulsberg, Klimmen, Voerendaal, Wijndrade) en een samenstelling van families aan de hand van deze lijsten.
- GA Heerlen, DTB St.-Pancratiuskerk.
- de Maasgouw, 48e jrg. 1928, Uit Heerlens verleden: familie Schils, door dhr. P. Peters, blz. 21 (hierna genoemd: Schils).
- Tussje Krimes en Sint Berb, de voorouders en nakomelingen van Andreas Quaetveleg en Lena Sauren, door May Wuaedvlieg, (hierna genoemd: Quaedvlieg) blz. 206.
- Quaedvlieg, blz. 206.
- Quaedvlieg, blz. 207.
- Quaedvlieg, blz. 207 (tr. (RK) te Heerlen op 30-10-1717).
- Schils, blz. 21.
- RA Limburg, archief Landen van Overmaas, Schepenbank Klimmen, inv. nr. 7099.
- Inschrijving in DTB-boek van Amstenrade vermeld: hic 20 9bris 1692 obiit Maria, mater Petri Moenen senior.
- PSHAL XLII (1906) Klimmen, blz. 371: Melchior Monne in 't Weustenraedt nu Peter en Thomas Monne de soon wonende tot Amstenrade op Prince van Salm's huis voor halfwin, gelden jaerlycx ½ vat rogge, onderpand 1 morgen land in het Weustenraedt.
- Inschrijving in DTB-boek Hulsberg vermeld: obiit Helena Jutten, vidua 80ta circiter annorum, ex Weustenraedt. Aangezien in deze periode geen andere Helena overleden is, zal dit ongetwijfeld de bedoelde Helena Rutten zijn.

*Het bestuur van de
Sectie Genealogie
en de redactie van het
Limburgs Tijdschrift
voor Genealogie
wensen alle lezers een
zonnige vakantie toe!*

